

[Bjørn Poulsen]

se af praktikpladser til indslusning af unge udefra.

Socialistisk folkeparti har tidligere støttet kortsigtede løsninger, der er blevet vedtaget i folketinget, f.eks. gældssanerings- og rentetilskudslovene, men understregede meget kraftigt, at den eneste årsag til, at SF gik ind for disse kapitaloverførsler fra staten til landbruget, var, at de skulle følges op med langsigtede reformer på området. SF er på dette område blevet skuffet, senest med vedtagelsen af den negative indkomstskat, og derfor skal det understreges, at de kortsigtede løsninger, som omtales, skal ses i sammenhæng med de langsigtede reformer.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg beslutningsforslaget til tingets velvillige behandling.

Steen Folke (VS):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om bekæmpelse af oprustningen (specielt atomoprustningen).

(Beslutningsforslag nr. B 53).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til statsministeren:

Forespørgsel [om unges husbesættelser og voldshandlinger mod politiet] af Knud Lind (FP).

(Forespørgsel nr. F 13. Anmeldt 11/3 82).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål til ministrene:

Formanden:

Jeg skal oplyse, at vi på grund af tekniske vanskeligheder med mikrofon- og højtaler-

anlægget må gennemføre spørgetiden fra talerstolen.

Spm. nr. 421

1) Til *udenrigsministeren* af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Mener udenrigsministeren, det er politisk klogt, at EF har indført handelsrestriktioner over for Sovjetunionen?«

Skriftlig begrundelse

Udenrigsministeren har erkendt, at sanktionerne har en politisk begrundelse.

Den politiske hensigtsmæssighed kan imidlertid betvivles. Der er tidligere erfaringer for, at en økonomisk sanktionspolitik over for Sovjetunionen ikke har nogen særlig virkning, og det må befrygtes, at de vedtagne sanktioner virker optrappende på de internationale spændinger.

Formanden:

Spørgsmålet vil blive besvaret af statsministeren.

Holger K. Nielsen (SF):

Man må i høj grad være i tvivl om, hvorvidt de sanktioner mod Sovjetunionen, som EFs ministerråd vedtog i sidste uge, er særlig kloge. De er blevet til efter pres fra USA, og man må herefter unægtelig være skeptisk, når man f.eks. hører fra socialdemokrater, at EF skal være en modvægt mod USA. I dette tilfælde har EF entydigt ageret bydreng for USA.

Dertil kommer, at man må betvivle det politisk nyttige i sanktionerne: økonomisk har de kun en begrænset virkning for russerne, og, hvad værre er, de virker optrappende på de storpolitiske spændinger mellem Øst og Vest.

En del ting tyder imidlertid på, at sanktionerne får større negativ økonomisk betydning for os. Ifølge dagspressen får sanktionerne bl.a. som direkte konsekvens, at russerne muligvis annullerer en aftale om køb af skibe i Danmark. Det vil sige, at arbejdere på danske værfter kommer til at mærke sanktionerne direkte gennem øget arbejdsløshed. Alt dette er etableret blot for at vise, at europæerne står samlet bag en politik, der i

[Holger K. Nielsen]

virkeligheden er en grotesk afspejling af en i allerhøjeste grad tvivlsom og koldkrigerisk amerikansk udenrigspolitik.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Når andre EF-lande har ønsket at indføre begrænsede importforanstaltninger over for Sovjetunionen, skyldes det – og det må man ikke glemme i denne diskussion – de manglende fremskridt i Polen, altså fremskridt i retning af ophævelse af for det første krigsretstilstanden og for det andet undertrykkelsen af de frie fagforeninger, af Solidaritet. Dette formål er i sig selv helt på linje med regeringens holdning, og jeg er sikker på, at det også gælder mange andre i denne sal.

Men uanset dette har vi fra dansk side under drøftelserne såvel i EF som i NATO udtrykt tvivl om hensigtsmæssigheden af og – som et direkte svar på spørgerens spørgsmål – dermed også om det kloge i at indføre økonomiske sanktioner over for Sovjetunionen.

Vi må imidlertid erkende, at foranstaltningerne, som det også blev sagt af spørgeren, er begrænsede. Regeringen har derfor ikke villet stå alene med en blokering af en vedtagelse, fordi vi stadig væk trods alt må huske, hvad formålet er. Formålet er at markere en række europæiske landes syn på og utilfredshed med udviklingen i Polen, og her er vi i hvert fald helt enige.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg kan erklære mig enig i statsministerens ønske om at udtrykke solidaritet med Polen. Jeg synes, det er ganske interessant, at statsministeren her direkte siger, at man i virkeligheden var imod de foranstaltninger, der er vedtaget i EF.

Men jeg synes nu nok, man burde have taget konsekvensen heraf før vedtagelsen i EF, for, hr. statsminister, er det ikke korrekt, at EF her har ageret som USAs trojanske hest? Er det ikke korrekt, at man har modvirket afspændingen? Hvorfor kunne regeringen ikke som Grækenlands stå uden for vedtagelsen? Grækenland sagde, det var imod disse sanktioner, og det stod uden for vedtagelsen. Hvorfor kunne den danske regering ikke gøre det samme?

Endelig vil jeg spørge statsministeren, om regeringen vil gøre noget særligt for at mod-

virke de negative økonomiske konsekvenser, som denne EF-vedtagelse får for danske arbejdere.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg har over for hr. Holger K. Nielsen udtrykkeligt sagt, hvad der var den politiske motivering bag ved, at vi trods vores bemærkninger og indvendinger alligevel gik ind for den aftale om sanktioner. Den var politisk bestemt. Den var bestemt af ønsket om at demonstrere én ting over for Sovjet og Polen, nemlig at vi var utilfredse med udviklingen i Polen, og jeg forstår, vi er enige med spørgeren i selve det politiske.

Det næste er de negative virkninger, sanktioner muligvis kan have, og dertil vil jeg sige – jeg ved ikke, om det er tilladt mig at spørge, men jeg har lov til at formulere følgende sætning –: mon ikke spørgeren i adskillige udenrigspolitiske tilfælde ville være tilhænger af sanktioner, også i visse tilfælde, hvor det måske kunne have nogle negative virkninger for os selv? Det er i hvert fald et spørgsmål, man altid må gøre op med sig selv. På andre områder er vi jo ikke helt uvillige til at anvende sanktioner.

Holger K. Nielsen (SF):

Hvis jeg skal svare på statsministerens spørgsmål, kan jeg sige, at jeg er enig i statsministerens sidste formulering, men vil statsministeren ikke give mig ret i, at de erfaringer, man har med embargo over for eksempelvis Sovjetunionen, har været temmelig dårlige? Endelig vil jeg gerne formulere mit tidligere spørgsmål endnu en gang: hvorfor kunne den danske regering ikke som Grækenlands stå udenfor?

Steen Folke (VS):

Jeg synes unægtelig, det var et meget halvhjertet forsvar for disse sanktioner, statsministeren kom med, og sanktionerne i sig selv betyder jo heller ikke noget som helst. Derimod betyder det noget, at Danmark giver sit lille bidrag til at optrappe spændingen imellem Øst og Vest i en situation, hvor det, der er brug for, er præcis det modsatte.

Jeg vil gerne spørge statsministeren direkte: når Danmark på trods af den skepsis, som statsministeren har givet udtryk for at regeringen nærede, gik med til sanktioner,

[Steen Folke]

var det så alene, fordi Danmark ville optræde i fælles fodslag med de andre EF-lande, eller var det alene, fordi man ikke ville lægge sig ud med storebror, med det førende NATO-medlem, USA, eller var det en kombination af disse to grunde, der var den egentlige grund til, at Danmark gik med? Kan vi ikke få en klar forklaring på, hvorfor regeringen gjorde, som den gjorde, til trods for den skepsis, statsministeren har givet udtryk for?

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Til hr. Holger K. Nielsen kan jeg sige, at også jeg mener, at sanktioner er et middel, der i hvert fald ofte kan være tveægget, ofte ikke kan være effektivt og derfor egentlig ikke er det allerbedste middel at bringe i anvendelse. Det har jeg altså givet udtryk for her fra talerstolen, og det har vi, Danmark, givet udtryk for i den fælles diskussion, der har været inden for EF-landene. Men det betyder ikke, at vi ikke ville være med til at markere en klar politisk holdning i forhold til Sovjet og Polen med hensyn til udviklingen i Polen. Altså: undertrykkelsen af Solidaritet og dette, at der ikke optages forhandlinger om en liberalisering eller om større frihedsrettigheder til den polske befolkning, alle disse ting har vi været utilfredse med, og dette var formen, hvorunder der kunne skabes enighed om en politisk tilkendegivelse. Det er altså denne politiske tilkendegivelse, som jeg mener at vi meget rigtigt i dette folketings principielt vil være helt enige i.

Jeg tror også, dette indeholdt svaret til hr. Steen Folke. (Steen Folke: Nej!). Jo!

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Det næste spørgsmål er stillet til udenrigsministeren og vil også blive besvaret af statsministeren.

Spm. nr. 422

2) Til udenrigsministeren af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Hvad agter regeringen at foretage i anledning af, at EF nu anvender art. 113 i EØF-traktaten til udenrigspolitiske beslutninger?«

Skriftlig begrundelse

Art. 113 i EØF-traktaten angår økonomisk handelssamkvem, men den blev alligevel brugt som legal basis for de den 9. marts af EF vedtagne handelsrestriktioner over for Sovjetunionen, dette på trods af den danske regerings klare udsagn om, at restriktionerne er af politisk karakter. En økonomisk artikel anvendes til et udenrigspolitisk formål, hvilket er klart ulovligt.

Spørgeren er bekendt med regeringens reservationer, hvad angår anvendelsen af art. 113 til de nævnte sanktioner, men i betragtning af sagens alvor må folketinget gøres bekendt med de yderligere skridt, regeringen agter at foretage i forbindelse med denne ulovlighed.

Holger K. Nielsen (SF):

Før folkeafstemningen i 1972 blev det sagt, at EF er et økonomisk samarbejde, der ikke omfatter udenrigspolitik.

Den danske regering har, på trods af at de fleste kan se, at det er meget vanskeligt at opretholde denne skillelinje, alligevel med stædighed fastholdt, at det politiske samarbejde i EF ligger uden for Romtraktaten og er et samarbejde udelukkende mellem Fællesskabets medlemsstater.

Denne formelle adskillelse blev en smule flosset i kanten i forbindelse med Londonerklæringen fra oktober sidste år, men den ligger totalt i stumper efter vedtagelsen af handelssanktionerne mod Sovjetunionen i sidste uge. Der anvendte man art. 113 i Romtraktaten, og nu anvendes denne artikel, der entydigt omhandler økonomisk handelspolitik, til et udenrigspolitisk formål.

Nu anvendes Romtraktaten, som danskerne i 1972 stemte om som en økonomisk traktat, til entydigt politiske formål. Dette er en klar ulovlighed i forhold til selve Romtraktaten, og det ligger derudover også på kanten af grundlovens § 20, at Danmark i en hænding og uden folkeafstemning har overført udenrigspolitisk kompetence til EF.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Danmark har, som det er tilkendegivet, taget principiel afstand fra anvendelsen af EF-traktatens art. 113 i den givne situation. Vi har tilkendegivet, at vi havde foretrukket, såfremt der skulle vedtages sanktioner, at der

[Statsministeren]

først var truffet en konkret politisk beslutning, og en sådan beslutning burde i så fald være truffet inden for rammerne af det europæiske politiske samarbejde, altså EPS. Den ville være blevet iværksat efter konsultationer i henhold til art. 224. I det store og hele er det det samme, men der er altså tale om nogle ting, som selvfølgelig kan fortolkes på mange måder.

Da man ikke kan påstå, at anvendelsen af art. 113 er ulovlig, finder regeringen ikke – og det var det, spørgsmålet drejede sig om – at der er grund til at foretage sig yderligere.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg mener, denne sag er ganske alvorlig, og jeg vil gerne i den anledning citere et sted fra en lærebog i EF-ret – skrevet af Isi Foighel og Karsten Hagel-Sørensen, hvoraf, så vidt jeg ved, i hvert fald den ene er regeringens juridiske rådgiver i EF-spørgsmål – hvor der side 220 står følgende: »For så vidt angår de traktater, der indgås med hjemmel i artiklerne 110–115, er det således utvivlsomt, at medlemsstaterne har overdraget deres traktatkompetence til EFs institutioner: Medlemsstaterne har indskrænket deres folkeretlige handleevne, men som nævnt kun i det omfang, hvori traktaterne er forenelige med EØF-traktatens bestemmelser.«

Det står klart her, at der er overført kompetence i og med, at man nu anvender artikel 113. Regeringen har selv indrømmet – i og med, at man siger, at der er tale om et politisk begrundet sanktionssystem – at der er tale om et udenrigspolitisk spørgsmål. Artikel 113 omhandler ikke udenrigspolitik. Derfor har Danmark ved hjælp af EF-traktaten overført udenrigspolitisk kompetence til EF-Kommissionen gennem denne beslutning.

Jeg vil gerne stille et par tillægsspørgsmål til ministeren. Ifølge artikel 228 i Romtraktaten er der mulighed for at indhente udtalelser fra Domstolen i forbindelse med anvendelse af artikel 113, før denne vedtagelse bliver iværksat. Hvorfor har regeringen ikke gjort dette?

Regeringen siger, at man har været skeptisk over for anvendelsen af artikel 113. Vil regeringen give garantier for, at man ikke fremover anvender artikel 113 til udenrigspolitiske formål? Og vil regeringen her sige, at man fremover, hvis den samme situation

kommer op, vil nedlægge veto i forbindelse med anvendelsen af økonomiske artikler til rent udenrigspolitiske formål?

Steen Folke (VS):

Jeg er højst forbløffet over regeringens handling i denne sag, ikke mindst på baggrund af det markedsudvalgsmøde, der gik forud for det møde, hvor disse sanktioner blev vedtaget. For dér sagde udenrigsministeren ganske klart, at regeringen ville gå imod anvendelse af artikel 113 i forbindelse med disse sanktioner. Jeg vil spørge statsministeren, om han er klar over, at det var den holdning, regeringen fremlagde. Dernæst vil jeg spørge, hvilket mandat man i virkeligheden har haft til derefter uden, så vidt jeg kan se, at konsultere markedsudvalget eller andre at lave en fuldstændig kovending. Nu kunne man sige: ja men dette er politiske sanktioner, og udenrigspolitik foregår på regeringens eget ansvar. Men pointen er jo netop, at artikel 113 ikke drejer sig om det politiske, dvs. det er noget af det, der hører ind under det kommunitære samarbejde, det er noget af det, som man skal have mandat til i markedsudvalget. Jeg vil spørge statsministeren: mener man, at man havde dette mandat, da man gik med til sanktionerne?

Bjørn Elmquist (V):

Jeg vil tillade mig at spørge statsministeren om to ting: for det første, om statsministeren vil oplyse, om de andre EF-landes motiver til at acceptere, at det er artikel 113, der bliver anvendt, er, at man mener, dette er handelspolitik, og at man mener, at handelspolitik, selv om der kan være svære grænser at drage over for udenrigspolitikken, er omfattet af EF-samarbejdet.

Dernæst det andet spørgsmål. Da der nu tales med advarende stemmeføring mod kompetenceafgivelse, vil statsministeren så bekræfte – det er måske overflødigt – at baggrunden for, at vi i 1972 måtte have en folkeafstemning om, hvorvidt vi i Danmark ville gå med i EF, netop var, at det handlede om at afgive noget kompetence, og at vi derfor måtte følge grundlovens regler om fem sjettedeles flertal i folketinget eller også en folkeafstemning?

Statsministeren (Anker Jørgensen):

[Statsministeren]

Til hr. Holger K. Nielsen vil jeg gerne sige, at jeg ikke kan stå og give alle mulige garantier for alle mulige tænkelige situationer, der kan opstå om et år eller fem; det kan jeg ikke gøre på forhånd. Vi har udtalt de betænkeligheder, vi har ved at anvende artikel 113, men udstede garantier for tid og evighed kan vi ikke. Det er jo sådan i et samarbejde, at man taler om tingene, man prøver på at blive enige. Kan man blive enige, er det godt; kan man ikke, må man lade være. Det er vilkårene i EF. I dette tilfælde er man – fordi vi har bøjet os og også andre har bøjet sig – blevet enige om denne markering over for udviklingen i Polen.

Hr. Steen Folke hævdede, at regeringens beslutning var truffet, uden at man havde parlamentarisk rygdækning. Vi havde, fordi vi naturligvis var i kontakt med udenrigsministeren i alle faser i denne her sag, en sikker formodning om, at vi ville kunne få parlamentarisk opbakning, og hr. Steen Folke ved også, at vi i folketingets markedsudvalg som bekendt har fået meget bred tilslutning til den holdning, vi har indtaget i den givne situation.

Hr. Bjørn Elmquist talte om andre landes motiver. Det tør jeg ikke gå for meget ind på, for jeg har jo ikke deltaget i forhandlingerne om den beslutning, der her er truffet. Det er nok en blanding af handelspolitik og almindelig politik, men jeg kan ikke sige præcist, hvad der har været de enkelte landes motiver.

Men det er klart, at selve medlemskabet af EF som medlemskab af næsten enhver international organisation på en eller anden måde betyder, at man giver en eller anden grad af selvbestemmelsesret fra sig. Det er samarbejdets vilkår; samarbejde mellem mennesker har altid været baseret på, at man binder sig til nogle andre og derved også opnår en anden og større frihed, nemlig f.eks. muligheden for at præge den politiske udvikling eller den økonomiske udvikling i en større sammenhæng her i Europa.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes nok, det bliver en smule uklart, hvad regeringen mener, hvis statsministeren siger, at han ikke ved, om det er handelspolitik, og at det er svært at finde en afgrænsning. Jamen i og med, at regeringen ønskede

at anvende artikel 224, er dette her ikke handelspolitik, men udenrigspolitik. Jeg spurgte før statsministeren, hvorfor man ikke ønskede at anvende artikel 228 og forsøgte at få en udtalelse fra Domstolen, før denne beslutning blev iværksat. Det fik jeg ikke svar på; det vil jeg gerne have.

Steen Folke (VS):

Statsministeren siger til mig, at regeringen havde en sikker fornemmelse af, at man kunne få parlamentarisk dækning for det, man gjorde. Det er tilstrækkeligt, hvis det drejer sig om udenrigspolitik, for det er jo regeringen, der fører udenrigspolitikken, og så kan man vælte regeringen bagefter, hvis man har lyst til det. Men så vidt jeg har forstået, er der netop en forskel på det udenrigspolitiske og det kommunitære samarbejde i EF. I det sidste tilfælde har vi et markedsudvalg, hvor regeringen skal have mandat, når det drejer sig om de sager. Netop når man siger, at dette her handler om artikel 130, ligger det inden for rammerne af dette kommunitære samarbejde, hvortil der normalt skal kræves et mandat fra markedsudvalget.

Regeringen har gjort det modsatte: man er kommet på det møde, der var i markedsudvalget ugen før, og har sagt præcis det modsatte af, hvad man ville gøre. Så er man taget derned til mødet, og så har man slået en kolbøtte uden at have nogen dækning forud.

Jeg vil gerne spørge statsministeren, om han mener, det er en rimelig fremgangsmåde, og hvad der er den egentlige grund til, at man har gjort det. Er det igen fodslaget i EF, og er det det kommende EF-formandskab?

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Bag de spørgsmål, som har været på talerstolen her, ligger en så total uvilje imod praktisk talt alt, hvad der foregår i EF, at det ikke er mærkeligt, at man benytter en hvilken som helst lejlighed til at puste til den modvilje, man ønsker skal brede sig mest muligt.

Når hr. Holger K. Nielsen spørger, hvorfor vi ikke spurgte en retsinstans inden for EF i denne sag, kan jeg svare, at det er, fordi vi mener, at der ikke er nogen grund til at sætte et spørgsmålstejn ved den lovlige side af sagen. Det er da klart, at man ikke stiller spørgsmål, hvis man ikke er i tvivl om det.

[Statsministeren]

Uanset hvilke principielle indvendinger man kan have selv, stiller man ikke spørgsmål til en retsinstans for at få dette vurderet.

Til hr. Steen Folke, der hele tiden gerne vil sætte spørgsmålstegn ved den parlamentariske støtte eller ikke-støtte, er der ikke andet at sige, end at regeringen har en solid parlamentarisk støtte også til den beslutning, der her er truffet. Alt andet er at gasse; det har ikke noget med realiteterne at gøre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 387

3) Til *justitsministeren* af:

Hagen Hagensen (KF):

»Finder ministeren, at politiet har tilstrækkeligt og forsvarligt udstyr og hjælpemidler til at imødegå de omsiggribende organiserede overgreb på fremmed ejendom med deraf følgende lovovertrædelser som vold og hærværk?«

Skriftlig begrundelse

Når man har set voldsomhederne på Vesterbro i København lørdag den 6. marts 1982, hvor døre, vinduer, wc-kummer m.v. blev brugt som kasteskyts over for politiet, er det nødvendigt at spørge ministeren, om vor ordensmagt er tilstrækkeligt beskyttet, når den skal udøve sin farefulde tjeneste.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Jeg kan kort svare ved at sige, at politiet efter de oplysninger, der foreligger for mig, råder over de nødvendige typer af udrustning til at løse også politimæssige problemer af den art, som man blev stillet over for den 6. marts i år i København.

I øvrigt er det sådan, at det i første række er rigspolitichefen, der løbende i samarbejde med politiets tjenestesteder og politipersonalet foretager en vurdering af kvaliteten af det anvendte udstyr og af eventuelt nyt udstyr, som kommer på markedet.

Jeg skal måske for fuldstændighedens skyld oplyse, at det igennem mange år har været dansk politis linje, at der ikke bør ske anskaffelse af særlige typer politiudstyr, som anvendes nogle steder i udlandet, f.eks. vandkanoner, gummikugler og meget andet. Denne linje fastholdes uændret, også efter de

seneste måneders begivenheder, og jeg finder, det er en fornuftig og besindig holdning, som dansk politi således udviser. Jeg har fuld tillid til, at politiet i fremtiden vil kunne løse sine opgaver med de mere traditionelle former for udrustning, som man i dag har til sin rådighed.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg vil gerne sige tak til justitsministeren for det svar, han har givet. Det afgørende for mig er, at der er overensstemmelse mellem ministeren og politiet om, hvad man skal have til rådighed for at klare ro og orden her i landet. Jeg ved, at ministeren er enig med mig i, at der skal være ro og orden, og vi må naturligvis sørge for, at vor ordensmagt har, hvad den skal bruge for at klare ro og orden.

Mit spørgsmål var stillet forud for, at tinget fik henvendelsen fra Dansk Politiforbund og Kriminalpolitiforeningen. I den henvendelse, der er kommet til tinget, siges der jo, at aktivisterne ikke viger tilbage for at anvende nye midler og samtidig udvise så primitiv og brutal en holdning, at vi ikke længe kan beskytte os effektivt med almindelige forholdsregler. Det er en af grundene til, at jeg egentlig er glad for, at jeg har stillet spørgsmålet, for vort politi har dermed tilkendegivet, at der finder en optrapning sted, således at der kan være tale om, at det faktisk skal have bedre hjælpegrej for at klare forholdene.

Man slutter jo også henvendelsen til tinget med at sige: vi må opfordre vore medlemmer – det er altså politifolkene – hvis liv og helbred er i alvorlig fare, til at undlade rent fysisk at fjerne aktivisterne, men anvende andre midler. Det siger mig, at vi kan komme ud for noget, der egentlig ikke ønskes af nogen af os, og derfor må vi sørge for, at politistyrken har det fornødne grej til at klare forholdene, som de nu engang er. Jeg finder, at det, der skete på Vesterbro for et stykke tid siden, viste, hvor alvorlige forhold vor ordensmagt kan komme ud for.

Poulsgaard (FP):

Når man i fjernsynet kunne se det enorme kasteskyts, der blev anvendt, må man beundre de politifolk, der deltog i den aktion. Disse folk skulle indstilles til en heltemedalje.

[Poulsgaard]

Vi kan simpelt hen ikke være bekendt at byde vore unge politibetjente det, som vi bød dem den dag, og derfor vil jeg gerne spørge justitsministeren, om han har tænkt sig at tage en samtale med sin kollega forsvarsministeren om, hvorvidt vi måske skulle have sat jægerkorpset ind. Vi må kunne have nogle i alarmberedskab, og de har jo et helt andet udstyr og er specielt trænede. Vi kan simpelt hen ikke byde vore betjente det, der skete, men på den anden side skal ro og orden opretholdes.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Jeg ved ikke rigtig, hvilket udstyr jægerkorpset har, men jeg kan forsikre hr. Poulsgaard om, at jægerkorpset eller andre militærenheder bestemt ikke har været i mine tanker og heller ikke i politiets.

Jeg sagde, at politiet er tilfreds med det udstyr, man har; det skal naturligvis være i orden, men man ønsker ikke andet udstyr, og jeg er sikker på, at havde man følt behov for det, ville man naturligvis have sagt det til os. Jeg tror, hr. Poulsgaards opfattelse, som i virkeligheden er ensbetydende med, at han ønsker, at militæret skal løse rent civile, politimæssige ordensopgaver, ikke deles af nogen i politiet og heller ikke af os i justitsministeriet.

Hagen Hagensen (KF):

Det, der skete ude på Vesterbro den dag, var jo, at vor ordensmagt kom ud for at måtte tage imod kasteskyts af enhver art, og de var for mig at se i virkelig alvorlig fare for at blive dræbt, for at sige det ligeud. Det fik mig til at stille spørgsmålet, om politiet har tilstrækkeligt og forsvarligt udstyr og hjælpemidler for at klare den opgave, der er politiets, at opretholde ro og orden. Ingen af os ønsker bragt mere magt i anvendelse, end der skal til for at klare opgaven. Ved det, der skete på Nørrebro for en tid siden, brugte man tåregas, og det blev der råbt meget op om, men derved kom ingen til skade, hvori- mod der var risiko for både dem, der var indenfor, og dem, der var udenfor, ved det, der passerede på Vesterbro; deres liv og lemmer var i alvorlig fare.

Jeg ved, at hverken ministeren eller jeg skal tage stilling til, hvilke forholdsregler vor ordensmagt skal træffe, men jeg går ud fra,

at ministeren kan give det svar, at den skal træffe de forholdsregler, der er nødvendige for opretholdelse af ro og orden.

Poulsgaard (FP):

Jeg er ked af, at ministeren var så totalt afvisende over for mit spørgsmål. Jeg er enig med ham i, at normale politiopgaver skal varetages af politiet og ikke af militæret, men vi står i en situation, hvor vi har udtalelser fra betjente om, at de måske begynder at vige tilbage for disse opgaver, og når man ser den oprapning, der har fundet sted, og hvad vi byder disse betjente, er det ikke en normal tilstand, vi befinder os i, så befinder vi os simpelt hen på kanten af en borgerkrigs- lignende tilstand, og i den situation er det, jeg spørger ministeren, om ikke det var en idé i hvert fald at tage en snak med forsvarsministeren, så man havde militær i reserve, om jeg så må sige.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Hr. Poulsgaard har forstået mig ganske rigtigt. Jeg er totalt afvisende over for hans forslag, og jeg finder, at det er helt urimeligt og ude af enhver proportion at tale om borgerkrigs- lignende tilstande. Jeg ved ikke, hvad man ønsker at opnå ved at bruge den slags udtryk.

Til hr. Hagen Hagensen vil jeg sige, at der jo kunne være blevet tale om at bruge tåregas i det pågældende tilfælde, og det var også med inde i overvejelserne, men man er selvfølgelig tilbageholdende med at bruge dette middel.

Rigspolicechefen har gennemgået de senere års erfaringer med brugen af tåregas, og hans konklusion er, at der ikke er holdepunkt for at antage, at tåregas skulle være et særlig farligt eller uacceptabelt magtmiddel. Men sundhedsstyrelsen er i øjeblikket ved at foretage en lægelig undersøgelse af, om nye erfaringer skulle vise, at der kan være risiko til stede. Der er altså ikke tale om, at vi tror det i øjeblikket. Bevares, en vis risiko er der altid ved at bruge magtmidler, også tåregas, men det skal naturligvis ses i forhold til de andre midler, man kunne bruge i stedet for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Det som nr. 4 opførte spørgsmål (spørgsmål nr. 402) er stillet af hr. Anders Poulsen (V) til justitsministeren.

Da spørgeren ikke er til stede, skal jeg læse spørgsmålet udgå.

Spørgsmålet var sålydende:

4) Til *justitsministeren* af:

Anders Poulsen (V):

»Vil ministeren stoppe kriminalforsorgens pjattede og uansvarlige behandling af farlige volds- og narkoforbrydere?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge Berlingske Tidende 9. marts er den farlige narkogangster Pan Helge Jensen flygtet under en familiemiddag på en restaurant på Amager, hvor han opholdt sig med kriminalforsorgens billigelse under udgang. Den pågældende blev den 20. november 1980 idømt 8 års fængsel for indsmugling og salg af narkotika, men efter kun godt 1 års forløb har han altså fået tilladelse til at gå til familiemiddag. Den pågældende opfattes af politiet som farlig og har tidligere haft en straffe af domme for vold og røveri. Da det ikke er første gang, at kriminalforsorgens uansvarlige behandling af farlige forbrydere krænker retssikkerheden og befolkningens retsbevidsthed og over for politiets folk og retsmyndighederne, der har arbejdet med sagen i en år-række, skaber det indtryk, at deres arbejde er forgæves eller betydningsløst, bedes ministeren nu gribe ind over for kriminalforsorgen, da et lovindgreb fra folketingets side til begrænsning af kriminalforsorgens beføjelser ellers bliver nødvendigt.

Spm. nr. 404

5) Til *justitsministeren* af:

Agnete Laustsen (KF):

»Vil ministeren skærpe bestemmelserne for fængslede udgangstilladelse?«

Skriftlig begrundelse

Gentagne gange er fængslede flygtet, mens de har haft udgangstilladelse. Det drejer sig ofte om stærkt belastede forbrydere med langvarige straffe. Ofte erfarer man gennem

dagspressen, at fængslede er flygtet, mens de ledsaget af en betjent har været på besøg i Tivoli o.lign. Senest drejer det sig om en narkotikaforbryder, der afsoner otte år. Den indsatte så sit snit til at forsvinde fra en familiemiddag, der var arrangeret på en restaurant, mens han havde udgangstilladelse. Offentligheden står uforstående over for især farlige forbryderes frie forhold, mens de afsoner deres straf. Justitsministerens valne holdning til problemet sætter politiet i en håbløs situation. Det er på tide, at bestemmelserne for udgangstilladelse skærpes, så politiet nøjagtigt ved, hvad det har at holde sig til.

Agnete Laustsen (KF):

Når undvigelse i forbindelse med udgangstilladelse finder sted i et sådant omfang og under så groteske omstændigheder, som vi har set det i de sidste år, er det forståeligt, at narkopolitiets souschef, kriminalkommisær Bent Hansen, har fundet anledning til i Berlingske Tidende den 9. marts 1982 at beskrive den sidste flugt, som fandt sted fra restauranten »Erik den Røde«, som »ufatteligt og utilstedeligt«.

Jeg vil derfor gerne spørge: er ministeren enig i disse betragtninger, og vil han også på denne baggrund tage anledning til at skærpe betingelserne for udgangstilladelse?

Justitsministeren (Ole Espersen):

Ja, jeg havde faktisk tænkt mig i min besvarelse af fru Agnete Laustsens spørgsmål for en dels vedkommende at henvise til mit svar til hr. Anders Poulsen, men det kan jeg jo ikke gøre nu, og så må jeg prøve at kombinere de to svar lidt.

For det første vil jeg sige, at når man læste det, der stod i aviserne om den pågældende undvigelse, er det klart, at man måtte undre sig, for man fik jo indtryk af, at der var tale om, at en person, som var idømt 8 års fængsel, ca. 1 år efter var en tur på restaurant for at fornøje sig, og så gik han selvfølgelig. Det var det indtryk, man fik ved at læse aviserne, og det er måske også det, der har været baggrunden for de udtalelser, som fru Agnete Poulsen refererer til. (*Agnete Laustsen: Jeg hedder Laustsen*). Undskyld, det bliver en kombination, der går lidt for vidt, kan jeg godt se. Jeg beklager.

[Justitsministeren]

Der er tale om, at den pågældende ganske efter de regler, som retsudvalget og folketinget er orienterede om, efter at ca. en tredjedel af straffen var udstået, fik mulighed for en ledsaget udgang efter de meget nøje og grundige overvejelser, der går forud. Han havde nemlig siddet, jeg tror, det var 434 dage i varettægtfængsel, før dommen blev afsagt, så de regler, som folketinget er orienteret om, er ganske nøje fulgt i det pågældende tilfælde.

Der er jo, når det drejer sig om langtidsfanger, dvs. dem, der er idømt 5 års fængsel eller derover, tale om, at det ikke er den enkelte anstalts ledelse, men derimod kriminalforsorgsdirektoratet, der tager stilling til, om der kan gives udgang, og det gives normalt i sådanne tilfælde først meget forsigtigt, med ganske få ledsagede udgange, for at man kan se, om man tør tage den risiko, som enhver udgang naturligvis altid er. Men reglerne er fulgt, og det konkrete tilfælde giver os ikke anledning til at foreslå nogen ændring af reglerne.

Agnete Laustsen (KF):

Det lyder lidt ejendommeligt. Jeg ved naturligvis lige så vel som ministeren, at aviser kan referere galt, men Berlingske Tidende anfører den 9. marts – og jeg vil da gerne have, at det bliver afkræftet, hvis det er forkert, hvad avisen har skrevet – at den 29. juli 1979 blev den pågældende anholdt af narkopolitiet og den 20. november 1980 af østre landsret idømt 8 års fængsel for indsmugling af bl. a. morfinklorid fra østen; tidligere havde han fået en stribe domme for vold, røveri osv.

Jeg kan slet ikke få de tal til at stemme overens med det, justitsministeren nu oplyser, nemlig at han skulle have udstået en tredjedel af straffen og derfor være berettiget til denne udgangstilladelse.

Jeg vil altså gerne have at vide, om de oplysninger, som er givet i Berlingske Tidende, er gale, for det må da bero på en kolossal fejltagelse, hvis der citeres fra en østre landsrets dom fra en helt anden dato. Det vil jeg gerne have bekræftet.

Når det så er opklaret, er spørgsmålet, om vi måske, selv om de nugældende regler er overholdt, burde tage anledning til at revidere dem, for det er jo ikke ministeren ube-

kendt, at der under visse omstændigheder har fundet overtrædelse sted af de retningslinjer, som jeg ved bl.a. går ud på, at fanger, der er på udgangstilladelse, ikke må bevæge sig på steder, der er stærkt besøgte. Der var jo bl.a. i et tidligere tilfælde en fange, der forsvandt i Tivoli, og han her forsvandt altså fra »Erik den Røde«. Jeg går ud fra, at der er mange mennesker begge steder, og det kan ikke undgå at virke krænkende på befolkningens retsbevidsthed, at folk sættes i fængsel med så alvorlige fængselsstraffe som 8 år, og at man dagen efter – det er lidt overdrevet, men så ganske kort tid efter – møder dem i Tivoli eller i »Erik den Røde«.

Det er også ufatteligt for politiet, at det med så korte mellemrum skal være med til at fange de samme mennesker og indsætte dem, og derfor spørger jeg: overholdes i det hele taget betingelserne i forbindelse med udgangstilladelse?

Justitsministeren (Ole Espersen):

Det er da klart, at folk må føle deres retsbevidsthed krænket, når de læser i dagspressen og hører fra folketingsmedlemmers side, som vi hørte det lige her: 8 års fængsel og dagen efter – ja vel, medlemmet tog sig lidt i dette udsagn, men alligevel – forsvundet fra »Erik den Røde«. Men oplysningerne er jo forkerte.

Jeg ved ikke, hvorfor det er så interessant, at det var en restaurant, flugten foregik fra. Det er meget naturligt, at man spiser et måltid mad, når man er sammen med sine familiemedlemmer. Jeg synes ikke, der er noget påfaldende ved det.

Jeg kan endnu en gang sige: den pågældende er dømt ved østre landsret i november 1980, han blev fængslet allerede i juli 1979, han havde allerede i sommeren 1981 udstået en fjerdedel af straffen, og han havde på det tidspunkt, da undvigelsen fandt sted, afsonet ca. en tredjedel af straffen. Reglerne er ganske nøje fulgt, men jeg beklager naturligvis, at offentligheden ved at læse aviserne og ved at se reaktioner fra folketingsmedlemmers side, der ikke er begrundet i de faktiske forhold, kan få indtryk af, at reglerne ikke har været fulgt.

Når det drejer sig om, hvorvidt reglerne er gode nok, skal jeg sige, at spørgsmålet om reglerne for udgangstilladelser blev taget op

[Justitsministeren]

til revision i anledning af bl.a. den undvigelse, som fru Agnete Laustsen refererer til, fra Tivoli i sommer. Det har været drøftet nærmere med såvel lederne af de lukkede anstalter som bestyrelsen for politimesterforeningen, om der burde ske en ændring af disse regler, og der har været enighed om på disse møder, at der er behov for på forskellig måde at ændre bestemmelserne. Det gælder såvel med hensyn til de generelle regler for udgangsledsagere som med hensyn til udvælgelsen af og instruks for den enkelte fængselsfunktionær, der skal virke som ledsager.

Overvejelserne omfatter bl.a. spørgsmålet om, i hvilket omfang der under udgangen kan gives tilladelse til, at den pågældende indfinder sig på steder, hvor ledsageren ikke umiddelbart kan sikre sig den indsattes tilstedeværelse, og hvor der erfaringsmæssigt kan være særlig risiko for undvigelse. Det er en justering, der er tale om, og det er nok nødvendigt, at den bliver gennemført, men selve de grundlæggende regler er der efter min opfattelse ikke anledning til at ændre.

Agnete Laustsen (KF):

Jeg hæftede mig især ved justitsministerens bemærkning om, at det ikke var påfaldende, at man gik på restaurant. Jeg finder det i allerhøjeste grad påfaldende, både at man går på restaurant, og at man går i Tivoli, når man er fange på udgangstilladelse, og jeg mener også, at det er ganske i strid med de retningslinjer, som gælder for indsattes udgang.

Derfor vil jeg gerne endnu en gang have ministeren til at bekræfte, at det er i overensstemmelse med kriminalforsorgens retningslinjer for udgangstilladelse, at man går i Tivoli, at man går på restaurant. Hvis det er tilfældet, kan jeg kun sige, at vi fra konservativ side vil tage anledning til at ændre disse regler.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Jeg vil meget gerne gentage over for spørgeren, at reglerne, som jeg lige sagde det, er under justering, netop når det drejer sig om besøg på steder, hvor det kan være svært at overskue, om den pågældende er til stede eller ej.

Så må jeg måske have lov til at sige, at jeg beklager, at hr. Anders Poulsen ikke er til stede, og det gør jeg bl.a., fordi jeg ville have

sagt til ham, at jeg ikke finder det ordvalg, han bruger i sit spørgsmål, rimeligt. Han spørger: »Vil ministeren stoppe kriminalforsorgens pjattede og uansvarlige behandling af farlige volds- og narkoforbrydere?« Det er et spørgsmål, der er leveret ind til folketinget, og jeg synes ikke, det er en rimelig måde at behandle de pågældende ansvarlige på. Der er, som det fremgår af mine svar, ikke tale om nogen pjattet eller uansvarlig behandling af farlige volds- og narkoforbrydere.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 432

6) Til *justitsministeren* af:

Bjørn Elmquist (V):

»Finder ministeren anledning til at ændre regler og praksis omkring sterilisation, så kvinder, på hvem sterilisationsindgreb mislykkes, f.eks. på grund af usikkerhed om effektiviteten af indgrebsmetoden i tilfælde af senere graviditet ikke underkastes et pres i retning af uønsket abort?«

Skriftlig begrundelse

Ved dom af 29. oktober 1981 afviste højesteret at yde erstatning til en kvinde, som det ikke var lykkedes fødselsanstalten i Århus at sterilisere.

I fødselsanstaltens forsvarers indlæg i vestre landsret hed det: »Uanset om retten måtte finde, at der foreligger ansvarsgrundlag, bør der ikke tilkendes sagsøgeren nogen erstatning, allerede af den grund, at hun på et tidligt tidspunkt af graviditeten blev tilbudt abort«, jfr. Weekendavisen den 12. marts.

Argumentationen blev ikke afvist ved vestre landsrets dom den 18. august 1980, som blev stadfæstet af højesteret den 29. oktober 1981.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Det drejer sig om et tilfælde, hvor en sterilisation ikke havde den følge, som den burde have haft, idet kvinden senere blev gravid. Hun fik, har jeg forstået, tilbudt at få abort, men det ønskede hun ikke. Spørgeren spørger så, om der ikke derved har været lagt en

[Justitsministeren]

form for pres på hende, og hvordan man kan undgå en sådan situation i fremtiden.

Jeg skal i anledning heraf sige, at der efter det oplyste ikke er handlet ansvarspådragende fra hospitalets side, og derfor er man kommet til det resultat, at der ikke er noget grundlag for at udbetale erstatning. Der er altså ikke begået nogen fejl fra myndighedernes side. Hvis der i hr. Bjørn Elmquists spørgsmål lå en indirekte opfordring til, at der indførtes en slags objektivt erstatningsansvar i disse sager, kan jeg sige, at det mener jeg ikke der er tilstrækkelig anledning til.

Bjørn Elmquist (V):

Nu er vi jo i den lovgivende forsamling, og vi skal afholde os fra at kommentere domstolsafgørelserne. En højesteretsdom er en højesteretsdom, det er klart. Men mit spørgsmål til justitsministeren hænger jo sammen med, at en højesteretsdom er en del af retsgrundlaget, og hvis man på et senere tidspunkt kommer i andre, tilsvarende situationer, vil en tidligere afgørelse blive lagt til grund.

Jeg mener, dette er en sag af ganske stor alvor. Vi interesserer os her i Danmark for menneskerettigheder rundt omkring i verden, og det bør vi også, men vi må sikre os, at menneskerettighederne i Danmark så ikke bliver krænket. Og hvis vi når dertil, at retten til fri abort ender med at udvikle sig til en pligt til abort, synes jeg, det er forkert.

Lad mig spørge med henblik på fremtidige tilfælde: vil det være sådan ifølge justitsministerens opfattelse, at det, om man siger ja eller nej til abort, kan blive et vilkår for, om andre ved eventuelle fejl pådrager sig et ansvar? Vil det sige, at en kvinde, hvis sterilisation ikke er lykkedes, som derefter bliver uønsket gravid, som derefter får tilbudt abort, og som derefter siger: nej, det strider mod mine etiske principper, mister retten til erstatning? Hvis det er tilfældet, mener jeg, at vi i Danmark krænker menneskerettighederne. Jeg ved, at i den konkrete sag går den pågældende kvinde videre til Europarådet, til Menneskerettighedskommissionen og til Menneskerettighedsdomstolen, og det vil sige, at det endelige ord nok ikke er sagt i denne sag.

Men jeg vil meget gerne bede justitsministeren om her at gøre rede for, hvordan han

ser på retstilstanden i Danmark på dette område.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Spørgeren har hæftet sig ved et indlæg fra fødselsanstaltens forsvarer, og jeg kan naturligvis ikke stå til regnskab for, hvad man har sagt fra forsvarerens side.

Det afgørende i denne sag er, at man siger, at der ikke er noget ansvarsgrundlag, og det er jo for domstolene tilstrækkeligt til at afgøre, at der ikke skal betales erstatning. Der var ikke lavet noget galt fra lægernes side, og så skal der ikke betales erstatning. Andet har domstolene ikke taget stilling til.

Hvis det var således, at retstilstanden gik ud på det, som spørgeren nævner, nemlig at man ikke kan få erstatning, hvis man får tilbudt en abort, som man siger nej tak til, så vil jeg sige, at der var noget galt, helt klart, men sådan mener jeg ikke retstilstanden er.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 428

7) Til **arbejdsministeren** af:

Tommy Dinesen (SF):

»Vil ministeren arbejde for, at danske søfolk i udenlandske afdelinger ligestilles med alle andre danske arbejdere, således af Akassens medlemmer kommer ind under arbejdsformidlingernes regler om mobilitetsfremmende ydelser?«

Tommy Dinesen (SF):

Baggrunden for mit spørgsmål er, at man ikke kan få hjælp, hvis man rejser rundt i udenlandske afdelinger og søger arbejde. Nu er søen selvfølgelig et specielt arbejdsområde, men den helt specielle baggrund var, at et dansk rederi bad om at få nogle danske søfolk til et skib, og da man i den pågældende afdeling ikke havde nogen, tog man nogle udlændinge. Det må forekomme tåbeligt på baggrund af, at der går 1.200 danske søfolk arbejdsløse, hvilket årligt koster staten godt og vel 100 mill. kr.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

De mobilitetsfremmende ydelser, som under visse betingelser kan gives til arbejdssøgende, som tager arbejde uden for hjemstedet, ydes i almindelighed kun i forbindelse

[Arbejdsministeren]

med rejser eller flytning inden for landets grænser. En undtagelse gælder rejsehjælpen, der omfatter befordring med offentligt transportmiddel samt eventuelt i tilfælde af længere rejser et mindre tillæg. For så vidt angår denne ydelse kan arbejdsdirektøren fastsætte regler om, at den gives til rejser fra Danmark til udlandet.

Sådan rejsehjælp kan ydes til en arbejds-søgende, der rejser for at overtage arbejde i et af de nordiske lande. Rejsehjælp til andre lande ydes kun efter forudgående tilladelse fra arbejdsdirektoratet i hvert enkelt tilfælde og er i praksis begrænset til Europa. Betingelsen er i alle tilfælde, at der er tale om rejse til et i forvejen etableret arbejdsforhold, og at rejsen ikke betales af andre, f.eks. af arbejdsgiveren.

For så vidt angår det at yde rejsehjælp til personer, som allerede befinder sig i udlandet, f.eks. danske søfolk i udenlandske afdelinger, falder det uden for den nugældende lovgivnings muligheder. For søfolk gælder det særlige, at arbejdsdirektoratet har godkendt nogle udbetalingssteder, som hr. Tommy Dinesen også var inde på det før, for dagpenge i udlandet. Forudsætningen for opretholdelse af disse udbetalingssteder har været, at der er behov for arbejdskraften det pågældende sted og derfor ikke behov for ydelse af hjælp til at rejse andre steder hen. Men hvis der foreligger en eller anden konkret situation, som jeg forstod på begrundelsen i hr. Tommy Dinesens spørgsmål, er vi selvfølgelig parate til at se på dette spørgsmål.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg vil gerne takke for svaret, og så skal jeg nok sørge for, at der kommer eksempler frem til ministeren.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Det som nr. 8 opførte spørgsmål (spørgsmål nr. 430), der er stillet af Svend Erik Hovmand (V) til ministeren for offentlige arbejder, er efter spørgerens ønske overgået til skriftlig besvarelse.

Det som nr. 9 opførte spørgsmål er stillet til ministeren for skatter og afgifter, men da ministeren ikke er til stede, går vi videre til det som nr. 10 opførte spørgsmål.

Spm. nr. 396

10) Til indenrigsministeren af:

Ole Bernt Henriksen (KF):

»Er det tilladt amtskommunale erhvervs-træningscentre at påføre bl. a. smørrebrødsforretninger konkurrence?«

Skriftlig begrundelse

Der er i Århus eksempel på, at et erhvervstræningscenter i Risskov underbyder visse smørrebrødsforretninger og således fjerner deres eksistensgrundlag.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg kender ikke den institution, der er omtalt i begrundelsen for hr. Ole Bernt Henriksens spørgsmål, og jeg kan derfor ikke tage stilling til dens forhold og de nærmere omstændigheder i den konkrete sag.

Jeg kan sige lidt generelt om kommuners muligheder for at konkurrere med det private erhvervsliv, eller hvordan man nu vil udtrykke det.

Kommuner er som udgangspunkt afskåret fra at drive erhvervsvirksomhed, medmindre der er lovhjemmel for det. De traditionelle kommunale virksomheder, som forsyner folk med vand, gas, elektricitet og fjernvarme, udgør for så vidt, kan man måske nok sige, en konkurrence i forhold til andre mulige forbrugsvalg, men det forhold er jo almindeligt accepteret, på samme måde som vel ingen eller få i alt fald har anfægtelser, fordi bibliotekerne på sin vis kan siges at konkurrere med boghandlerne.

Der er heller ikke noget til hinder for, at kommuner ved kommunalt ansatte håndværkere og arkitekter vedligeholder kommunale ejendomme, eller at amtskommuner på egne vaskerier får vasket linned m.v. fra amtskommunens sygehuse. Andre eksempler kunne være salg af træ fra kommunale skove eller salg af vejbygningsmaterialer fra en kommunal grusgrav. Af de sidste to eksempler kan man udlede en generel regel om, at kommunerne kan sælge de produkter, der opstår som følge af en i øvrigt lovlig kommunal virksomhed. Når kommunerne gør det, må de være forpligtede til at prisfastsætte produkterne driftsøkonomisk rationelt.

[Indenrigsministeren]

Er den institution, der henvises til i spørgsmålet, f.eks. en revalideringsinstitution, som amtskommunerne er pligtige til at oprette for at kunne give en erhvervsmæssig optræning, eller et projekt til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed, og er smørrebrødsfremstilling et led i institutionens virksomhed, er der ud fra kommunalretlige synspunkter formentlig intet til hinder for en sådan virksomhed.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Jeg skal takke ministeren for svaret og straks gøre rede for, hvad sagen drejer sig om. Vi har jo haft fat i sådanne sager tidligere i forbindelse med nogle offentlige laboratorier, der konkurrerede med private laboratorier.

Det drejer sig om erhvervstræningen i Århus, der tilbyder smørrebrød til folk for 3 kr. for rugbrød og 4 kr. 50 øre for franskbrød, hvor laveste pris for smørrebrød i øvrigt i byen er 6 kr. 50 øre.

Dette er ved at slå samtlige smørrebrødsforretninger i Århus ud. Mennesker, der har betalt deres skat, og som ikke tjener ret mange penge, beskedne mennesker, er ved at blive slået ud af dette. Jeg er ganske overbevist om, at det er ulovligt, og jeg vil gerne bede ministeren bekræfte, at han øjeblikkelig vil sætte en stopper for dette.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Nu har hr. Ole Bernt Henriksen og jeg jo ved tidligere lejligheder diskuteret, om ministeren vil gribe ind uden at kende den konkrete sag fra andet end de udtalelser, der kommer i folketings sagen temmelig uforberedt for ministeren. Det er ikke min tradition, og jeg tror heller ikke, det vil være hensigtsmæssigt at sige, at jeg øjeblikkeligt skal gøre sådan og sådan.

Jeg kender som sagt ikke virksomheden, jeg ved ikke, efter hvilke regler den arbejder, og jeg kender ikke dens forhold i øvrigt. Men jeg vil gå ud fra, at der, hvis det er en offentligt drevet virksomhed, er ankenemuligheder, klagemuligheder, som jeg er nødt til som indenrigsminister at henvise til at man anvender, før sagen eventuelt kan forelægges for indenrigsministeren. Det vil jeg nok forsigtigvis også gøre i denne omgang. Der må være muligheder for at klage, hvis man fin-

der, at virksomheder er gået så vidt, at det er ude af trit med hensynet til virksomhedens rimelige drift.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Det forholder sig således, at de pågældende over for mig har udtrykt, at de ikke tør klage, idet de frygter at blive truet på deres næring, hvis de gør det; derfor vil jeg bede ministeren modtage det materiale, jeg har her, og se på det.

Det er jo således med mange af disse ankenemuligheder, man har, at for det første tager en sag meget lang tid, og for det andet føler man, at man er en meget lille mand, der måske en anden gang kan komme til at lide under, at man har klaget. Derfor vil jeg bede ministeren, da jeg synes, sagen er meget grel, om at modtage det materiale, som jeg overrækker ministeren nu.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg er jo af og til ude for, at det bliver sagt, at man af de og de grunde ikke tør henvende sig til de myndigheder, man efter reglerne skal henvende sig til. Jeg kan bare ikke forestille mig, at det bliver mindre offentligt kendt, at der er klaget, fordi indenrigsministeren får sagen. Indenrigsministeren kan jo ikke behandle en sag på anden måde end ved at sende den til den, der bliver klaget over, og så er det jo så som så med frygten for, at man skal falde i nåde hos den offentlige myndighed, man klager over.

Jeg forstår altså ikke rigtig den del af begrundelsen for, at jeg skulle have materialet. Jeg tager imod alt materiale, der bliver sendt til mig som indenrigsminister, og behandler det sådan, som jeg efter de regler, der gælder for min virksomhed, skal, det vil sige, at det kan være, at jeg i den konkrete situation vil henvise til den klagemyndighed, der er. Man kan ikke forvente, at indenrigsministeren – det gælder formentlig også andre ministre, der i sidste række er ankenemuligheder – skal gribe ind i sagerne på et tidligere tidspunkt end det, der svarer til hans plads i ankerækkefølgen. Det ville i alt fald ikke være særlig hensigtsmæssigt, hvis det skulle blive skik.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

[Formanden]

Vi går tilbage til spørgsmål nr. 9 på dagsordenen, stillet til ministeren for skatter og afgifter af hr. Ole Bernt Henriksen.

Spm. nr. 395

9) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Ole Bernt Henriksen (KF):

»Er det i overensstemmelse med ministerens fortolkning af ligningsloven, at skattevæsenet nægter en erhvervsdrivende fradrag for selskabsrejse foretaget i dokumenteret forretningsøjemed?«

Skriftlig begrundelse

En erhvervsdrivende i Århus er af skattevæsenet blevet pålagt at indtægtsføre selskabsrejse foretaget i dokumenteret forretningsøjemed. Det er over for spørgeren oplyst, at en dansk delegation har indlagt sig fortjeneste ved at spare staten udgiften gennem brug af denne fremgangsmåde.

Ministeren for skatter og afgifter (Lykkesoft):

Jeg skal beklage, at jeg ikke var her til tiden; jeg var i samråd i folketingets skatte- og afgiftsudvalg.

Jeg kender ikke den konkrete sag fra Århus, spørgeren nævner som baggrund for spørgsmålet, men generelt kan jeg oplyse, at i overensstemmelse med hovedreglen i statskattelovens § 6 kan udgifter til rejser fradrages, i det omfang de er anvendt til at erhverve, sikre og vedligeholde indkomsten. Det har man i praksis fortolket sådan, at hvor der er tale om at oparbejde nye markeder, gælder der ikke automatisk efter denne paragraf en fradragsret.

I 1959 har man suppleret med en regel i § 8 i ligningsloven, hvorefter man giver de erhvervsdrivende fradrag for udgifter, som de pågældende i forbindelse med erhvervet har afholdt, bl.a. til rejser med det formål at opnå salg af varer, og i virkeligheden dér brudt med den fundamentale sondring mellem drifts- og etableringsudgifter.

Som vi har fortolket reglerne i praksis, er der ikke fradragsret for udgifter til rejser, som må karakteriseres som studierejser af generel karakter uden nogen relation til indtægtserhvervelsen i det enkelte år, og vi har, hvor der har været tale om rejser, der ikke

udelukkende er af forretningsmæssig karakter, men blandede, selvfølgelig fulgt den praksis at dele udgifterne op og gøre dem delvis fradragsberettigede.

Om og i givet fald i hvilket omfang en foretagen rejse skal betragtes som forretningsrejse, hvor udgifterne kan fradrages, må således afgøres efter de konkrete forhold i hver enkelt sag, og når man hos Århus skattevæsen, efter det, hr. Ole Bernt Henriksen oplyser i spørgsmålet, i en konkret sag ikke har villet anerkende fradragsret, så må jeg formode, at den omhandlede rejse ikke har haft en sådan tilknytning til indkomsterhvervelsen, at betingelserne efter statskatteloven eller efter ligningsloven har været opfyldt.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Det er jeg opmærksom på; det er klart, at sådan er reglerne. Men det, der bliver spurgt om, er, om charterpakkerejser behandles anderledes end andre rejser, altså om det, at man f.eks. har købt rejsen som en 8 dages rejse og arbejder, mens man er på stedet, i stedet for at tage til grisefest, eller hvad folk nu foretager sig, principielt gør, at udgifterne ikke kan fradrages. Det var det, jeg spurgte om.

Ministeren for skatter og afgifter (Lykkesoft):

Nej, det er sådan, at såfremt en erhvervsdrivende foretager en rejse, hvis formål klart er forretningsmæssigt, er det efter den praksis, vi har udviklet, principielt uden betydning for fradragsretten for udgifterne, om man benytter sig af en ordinær ruteforbindelse eller tager en chartertur.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Vi går derefter til spørgsmål nr. 11 på dagsordenen, som er stillet til boligministeren af hr. Pelle Voigt.

Spm. nr. 405

11) Til *boligministeren* af:

Pelle Voigt (SF):

»Står ministeren ved sit løfte om, at maksimumhuslejen på kollegierne andrager kr. 650,- pr. måned?«

[Pelle Voigt]

Skriftlig begrundelse

På Søholt-Kollegiet, Silkeborg, blev der i 1981 varslet en huslejestigning på 245 kr., til 755 kr. pr. måned. På denne baggrund op-søgte kollegianerne ministeren for at få en for alle parter acceptabel ordning. Ministeren var imidlertid ubøjelig, og kollegianerne indledte en boykot af stigningen.

Umiddelbart efter indså ministeren det uholdbare i en kollegiehusleje på mere end 650 kr. pr. måned. Dette blev meddelt såvel ungdomsboligrådet som Lejernes Landsorganisations kollegiesektion.

Da ministeren dermed havde givet udtryk for politisk vilje til at nedbringe bl.a. den voldsomme huslejestigning på Søholt-Kollegiet, viste kollegianerne straks deres gode vilje ved at begynde at betale 650 kr. pr. måned i stedet for de 510 kr., de hidtil havde betalt. På trods af dette har ministeren nu sat antiboykotloven ind mod kollegianerne.

Det virker absurd, at ministeren det ene øjeblik kan sige, at maksimumhuslejen på kollegierne er 650 kr. pr. måned, for i det næste øjeblik at bede boligstyrelsen om at sætte antiboykotloven ind mod kollegianere, der indbetaler den husleje, ministeren selv har fastsat som den maksimale.

Boligministeren (Erling Olsen):

Hr. Pelle Voigt har spurgt, om jeg står ved, at huslejen på kollegierne for indeværende studieår maksimalt skal være 650 kr. om måneden. Det gør jeg, og jeg har nu sendt finansudvalget et aktstykke, der skal skaffe bevillingerne hertil.

Under sådanne omstændigheder forstår hr. Pelle Voigt ikke, at vi inddriver en leje hos dem, der boykotter, der er højere end 650 kr. pr. måned, og hr. Pelle Voigt synes, at vi lige så godt kunne stille den sag i bero, til vi har set, hvad der sker i finansudvalget. Det har hr. Pelle Voigt ret i, og derfor har vi gjort det.

Pelle Voigt (SF):

Det er jo et klart svar, som man kun kan være tilfreds med, al den stund der jo ikke alene fra ministerens side, men også af et flertal af partier i folketinget længe har været udtrykt vilje til at sikre, at huslejen på kollegierne ikke overstiger 650 kr. om måneden.

Det eneste, jeg kunne føle trang til som tillægsspørgsmål at spørge boligministeren om, er, om ministeren ikke ville finde det rimeligt, såfremt finansudvalget bevilger de fornødne midler til at sikre disse 650 kr., at der sker tilbagebetaling til beboerne på Søholt-Kollegiet, der jo i den mellemliggende periode i kraft af antiboykotlovens anvendelse har været tvunget til ikke alene at betale de 650 kr., som ministeren havde lovet at man skulle betale, men i alt 755 kr. månedligt.

Boligministeren (Erling Olsen):

Det, der sker, er, at huslejen for studieåret sættes til 650 kr. om måneden. De, der har betalt for meget, vil selvfølgelig få det reguleret.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Formanden:**

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Collet: spm. nr. 233

Maisted: spm. nr. 294, 313, 368, 378 og 383

Mogens Voigt: spm. nr. 299

Waldorff: spm. nr. 306, 345 og 374-376

Palle Simonsen: spm. nr. 315

Hove Sørensen: spm. nr. 321

Bollmann: spm. nr. 323

Knud Lind: spm. nr. 325

Thorndahl: spm. nr. 329

Dohrmann: spm. nr. 331

Inge Krogh: spm. nr. 333, 334, 344 og 361

Barsøe-Carnfeldt: spm. nr. 340

Margrete Auken: spm. nr. 342 og 372

Tinning: spm. nr. 343

Gammelgaard: spm. nr. 347

Knud Østergaard: spm. nr. 349

Tommy Dinesen: spm. nr. 351-355

Wilhjelm: spm. nr. 356

Poulsgaard: spm. nr. 359

Askjær Jørgensen: spm. nr. 362-365

Ninn-Hansen: spm. nr. 382

Henning Andersen: spm. nr. 385

Mimi Stilling Jakobsen: spm. nr. 392

[Formanden]

Ole Bernt Henriksen: spm. nr. 397
Bernhard Baunsgaard: spm. nr. 401

Spm. nr. 233Til *energiministeren* (12/2 82) af:

Collet (KF):

»Hvilke konsekvenser får fjernvarmeværkerens beslutning om i stigende omfang at anvende kul for naturgasprojektets rentabilitet?«

Begrundelse

Ifølge oplysninger i Berlingske Tidende den 12. februar viser en netop offentliggjort undersøgelse fra Danske Fjernvarmeværkers Forening, at værkerne i stigende omfang er ved at omstille sig fra olie- til kulfyring. Dette indebærer, at de forudsigelser vedrørende anvendelse af naturgas i fjernvarmeværkerne, som tidligere er fremkommet, ikke slår til. Da hele naturgasprojektets rentabilitet bl. a. beror på anvendelsen af naturgas til fjernvarmeværkerne, tyder disse oplysninger på, at rentabiliteten yderligere forringes.

Besvarelse (9/3 82):**Energiministeren** (Poul Nielson):

Et af hovedmålene med naturgasprojektet er at opnå den størst mulige oliefortrængning gennem anvendelse af naturgas. Omstilling af fjernvarmeværker til kulfyring medfører derfor, at de pågældende værker generelt falder bort som naturgaskunder.

Naturgasprojektets samfundsøkonomiske rentabilitet vil være bestemt af værdien af det brændsel, der fortrænges ved indførelse af naturgas, sammenholdt med de investeringer, der knytter sig til forsyningen. Betydningen af anvendelse af kul i fjernvarmeværkerne for naturgasprojektets rentabilitet afhænger derfor af de alternative afsætningsmuligheder for naturgassen.

Gasforsyning af tidligere fueloliefyrede fjernvarmeværker er ikke afgørende for naturgasprojektets samfundsøkonomiske rentabilitet, men har betydning for projektet på grund af muligheden for belastningsudjævning via udkobling på de koldeste dage.

Gennemføres en udvidelse af naturgasprojektets geografiske udstrækning til bl. a. Midt- og Nordjylland, vil projektets sam-

fundsøkonomiske rentabilitet blive forbedret, idet markedet af gasolie kunder udvides, og samtidig vil mulighederne øges for at løse belastningsproblemerne gennem inddragelse af afbrydelige kunder.

Spm. nr. 294Til *ministeren for offentlige arbejder* (17/2 82) af:

Maisted (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at DSB påfører danske vognmænd unfair konkurrence på Århus-Kalundborg-ruten og Storebæltsfærgerne, f. eks. ved at hæve priserne på Storebæltsfærgerne for lastvogne med 10 pct., samtidig med at statsbanernes repræsentanter rejser rundt til vognmændenes kunder og tilbyder »dumpingrabatter« på op til 20 pct.?«

Begrundelse

Formanden for Danske Langtursvognmænd har i skrivelse til folketinget, justitsministeren og pressen gjort opmærksom på denne unfair konkurrence.

Besvarelse (11/3 82):**Ministeren for offentlige arbejder** (J. K. Hansen):

Fra 1. oktober 1981 blev taksterne for overførsel af lastbiler på Store Bælt og Kalundborg-Århus-overfarterne forhøjet med 15 pct. Fra samme dato blev taksterne for jernbanetransporter forhøjet, nemlig for stykgods (dellast) med 20 pct. og for vognladningsgods (hellast) med 15 pct.

Ifølge aftale med Landsforeningen Danske Vognmænd (LDV) yder DSB en mængderabat til lastbilkunder på såvel Storebælts- som Kalundborg-Århus-overfarten. Rabatten er varierende efter den enkelte kundes årlige omsætning og forudsætter, at der med hver kunde træffes en speciel transportaftale. Disse rabatmuligheder står åbne for alle kunder på de nævnte overfarter.

For jernbanetransporter tilbyder DSB ligeledes nedsættelser i de normale priser. Dette sker også efter almindelige forretningsmæssige principper og under hensyntagen til den enkelte kundes omsætning.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Jeg mener herefter ikke, at der kan tales om unfair konkurrence fra DSBs side.

På grundlag af det takstniveau, som godkendes af folketingets finansudvalg, giver DSB forretningsmæssigt begrundede rabatter til såvel lastbiloverførsel som jernbanetransporter.

Spm. nr. 299

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (18/2 82) af:

Mogens Voigt (FP):

»Finder ministeren det ikke uanstændigt, at teaterchef Jacob Kielland, Århus Teater, har haft rejse- og opholdsudgifter på 147.327 kr. i 1981 af skatteydermidler, når Amagerscenens teaterchef, Volmer Sørensen, ikke har brugt fem flade ører?«

Besvarelse (10/3 82):

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Det pågældende spørgsmål bygger på nogle oplysninger om rejse- og opholdsudgifter ved de 4 landsdelsscener, som jeg er fremkommet med som et led i besvarelsen af en række spørgsmål fra finansudvalget. I besvarelsen havde jeg tillige anført, at landsdelsscenerne administrativt er henlagt under vedkommende lokale myndigheder – for Århus Teaters vedkommende Århus amtsråd. Det tilkommer derfor ikke mig at tage stilling til et beløb på Århus Teaters budget og regnskab, som teatrets styrelse, hvori repræsentanter for amtsrådet har flertal, og derefter Århus amtsråd har godkendt.

Spm. nr. 306

Til *undervisningsministeren* (19/2 82) af:

Waldorff (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at der i 1981 blev oprettet mere end 10.000 ekstraordinære lære- og praktikpladser i private virksomheder med et kontant tilskud på 16.000 kr., medens det samlede antal nyoprettede lære- og praktikpladser (altså også inden for stat, amter og kommuner) har vist en faldende tendens, og hvad agter ministeren i bekræftende fald at foretage i den anledning?«

Begrundelse

I lov nr. 488 af 14. september 1977 blev der indført mulighed for, at amtskommunerne kunne yde et tilskud til oprettelsen af ekstraordinære lære- og praktikpladser både i private virksomheder og inden for stats-, amtslige og kommunale forvaltninger og institutioner. Også kommunerne kan af deres 488-midler afsætte beløb til oprettelse af pladser i kommunale forvaltninger og institutioner. Staten har derudover siden februar kunnet yde et tilskud til amternes udgifter, nemlig 50 pct. af de 16.000 kr. til hver ekstraordinær lære- og praktikplads. Der har dog her været en maksimumramme for dette 50 pct.-tilskud på 2.000 af de pladser, amterne yder tilskud til. Derudover er der nogle mindre tilskudsordninger til oprettelse af pladser i statslige, amtslige og kommunale forvaltninger og institutioner.

Alle disse foranstaltninger er iværksat ene og alene for at skaffe flere lære- og praktikpladser, og det understreges i cirkulæret om lov nr. 488 af 25. oktober 1977, at der skal være tale om en ekstraordinær udvidelse af antallet af pladser, for at der kan opnås en kontant økonomisk støtte.

Det står nu klart, at der ikke er sket en voldsom udvidelse af antallet af nyoprettede lære- og praktikpladser. Tværtimod.

Op igennem 70erne steg antallet af nyoprettede pladser jævnt, men det er nu afløst af et direkte fald.

Ser man alene på tallene fra 1980 og 1981, ser man, at der sker et fald i det samlede antal nyoprettede lære- og praktikpladser, selv om der ydes enorme direkte tilskud til oprettelsen af ekstraordinære pladser. Hvis man alene ser på ressourceforbruget i forbindelse med oprettelse af lære- og praktikpladser i private virksomheder, sker der, så vidt vore undersøgelser viser, en stigning i antallet af såkaldte ekstraordinære pladser fra i 1980 at være 5.816 til i 1981 at være 10.500. Tallene for nyoprettede lære- og praktikpladser i alt (altså inkl. ekstraordinære i stat, amter og kommuner) ser således ud: 1980: 30.483, 1981: 30.416 (kilde: Danmarks Statistik), og det er vel at mærke tal, der som nævnt indeholder de ca. 1.500 ekstraordinære pladser i stat, amter og kommuner.

Den væsentlige årsag til, at antallet af såkaldte ekstraordinære pladser i private virksomheder er faldet, er en række faktorer, som

[Waldorff]

somheder er steget, angives fra flere sider at være den intensive kampagne, som både Dansk Arbejdsgiverforening og arbejdsformidlingskontorerne har kørt, især i 1981. Det har flere steder udartet til, at arbejdsgiverne simpelt hen ved enhver oprettelse af en lære- eller praktikplads tilbydes den ekstraordinære støtte, uanset at der alligevel skulle have været oprettet en lære- eller praktikplads. Det har ligeledes medført, at arbejdsformidlingskontorenes bestræbelser for at undersøge, om der er tale om en ekstraordinær udvidelse af beskæftigelsen på den pågældende virksomhed, er sat fuldkommen i bero.

Man kan altså konkludere, at der sker en meget kraftig reduktion af antallet af ordinære lære- og praktikpladser, især inden for private virksomheder, en reduktion, der ikke tilnærmelsesvis kan tilskrives dårlige tider. Man kan konkludere, at alene oprettelsen af pladser i private virksomheder med tilskud tegner sig for mere end 1/3 af det samlede antal oprettede pladser.

Og man kan konkludere, at man i 1980 og 1981 alene har udbetalt godt 250 mill. kr. i direkte erhvervstilskud uden nogen som helst positiv effekt i forhold til praktikpladsproblemet.

Besvarelse (9/3 82):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Tilskud til ekstraordinære praktik- og lærepladser afholdes af amtskommunerne i henhold til lov nr. 488 efter retningslinier fastlagt i undervisningsministeriets cirkulære af 1. oktober 1980 om uddannelsesmæssige foranstaltninger mod ungdomsarbejdsledigheden i kommuner og amtskommuner.

Der skal være tale om ekstraordinære praktik- og læreforhold, dvs. ansættelsesforhold, som ellers ikke kunne forventes at blive indgået af virksomheden. Arbejdsformidlingskontorerne påser, at betingelserne for ydelse af støtte er til stede. Amtskommunen træffer afgørelse om støtte.

Amtskommunerne foretager årlige indberetninger til indenrigsministeriet om anvendelse af lov 488-midler. I 1980 blev der oprettet i alt 5.816 ekstraordinære uddannelsespladser i private virksomheder. Den tilsvarende opgørelse for 1981 foreligger endnu ikke.

239 Ft

Det kan imidlertid oplyses, at der ifølge arbejdsdirektoratets foreløbige opgørelser er oprettet ca. 10.500 ekstraordinære uddannelsespladser i private virksomheder i 1981.

Det totale antal nyoprettede praktik- og lærepladser er ifølge Danmarks Statistik steget fra i alt 27.898 pladser i kalenderåret 1980 til 30.430 pladser i kalenderåret 1981.

Trods denne fremgang er der ikke fremskaffet tilstrækkeligt med nye pladser i den private sektor.

På denne baggrund overvejer regeringen, hvorledes der kan fremskaffes det nødvendige antal praktik- og lærepladser. I disse overvejelser indgår også en omlægning af de eksisterende støttesystemer.

Den nuværende tilskudsordning har eksisteret i fire år. Efterhånden som tiden går, er det i stigende grad blevet vanskeligt at sikre, at tilskuddene går til pladser, der reelt er ekstraordinære. Tilskuddet fungerer formentlig i stigende omfang som et generelt tilskud til virksomheder, der ansætter lærlinge og elever.

I arbejdsministerens redegørelse af 4. februar 1982 er der lagt op til en generel tilskudsordning, der bl. a. nu drøftes i folketingets udvalg vedrørende lovforslag til bekæmpelse af ungdomsarbejdsledigheden.

Spm. nr. 313

Til *industriministeren* (22/2 82) af:

Maisted (FP):

»Finder ministeren, at de pjecer, kommunerne og de regionale naturgasselskaber udsender til befolkningen, »Hvad kommer varmen til at koste«, er i overensstemmelse med lov om markedsføring?«

Begrundelse

Gas- og varmeprisudvalget har til dato ikke modtaget anmeldelse af priser eller betingelser fra D.O.N.G. A/S eller fra de regionale naturgasselskaber for naturgas.

Energiministeren har pålagt en række kommuner at udarbejde en delplan for de kommuner, som er egnede til kollektiv varmemeforsyning, det vil sige fjernvarme eller naturgas.

Senere skal kommunerne vedtage en varmemeforsyningsplan efter en offentlighedsfase.

[Maisted]

Da tilslutningen til en kollektiv varmeplan bl. a. afhænger af prisen på naturgas, er det pression over for befolkningen at reklamere med priser, der ikke er godkendt af gas- og varmeprisudvalget, uden at der i salgsbrochuren er gjort opmærksom på dette forhold.

Besvarelse (9/3 82):

Industriministeren (Erling Jensen):

Det påhviler efter markedsføringsloven forbrugerombudsmanden at føre tilsyn med, at der ikke finder overtrædelser sted af markedsføringsloven. Dette gælder også i forbindelse med de pjecer, som kommuner og regionale naturgasselskaber har udsendt til befolkningen om naturgassen. Hvis forbrugerombudsmanden måtte komme til det resultat, at der er handlet i strid med markedsføringsloven, skal han søge at påvirke de pågældende til at respektere loven, og han kan efter omstændighederne nedlægge forbud og indbringe sagen for domstolene.

Forbrugerombudsmanden har meddelt mig, at han har rettet henvendelse om sagen til de pågældende naturgasselskaber og udbedt sig nærmere oplysninger om det grundlag, på hvilket prisoplysningerne i disse pjecer er fremsat.

Forbrugerombudsmanden vil imidlertid først kunne tage stilling til sagen, når han har haft lejlighed til at foretage en nærmere gennemgang af de oplysninger, han har bedt selskaberne om.

Spm. nr. 315

Til ministeren for offentlige arbejder (22/2 82) af:

Palle Simonsen (KF):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at sikre rettidig toggang på Nordbanen?«

Begrundelse

Forsinkelser og driftsforstyrrelser er til daglig gene for de rejsende på Nordbanen, jævnfør bl. a. henvendelser fra en række forbrugere til lokale borgmestre. Forsinkelserne har resulteret i en underskriftsindsamling, hvor 321 rejsende kræver en mere pålidelig togdrift. DSB har svaret, at henvendelsen er modtaget, men HT har ikke reageret.

Borgmestrene i Fredensborg-Humblebæk, Hillerød og Helsingør kommuner har også modtaget en henvendelse fra klagerne, som beder om borgmestrenes støtte og hjælp.

Besvarelse (9/3 82):

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Indledningsvis skal jeg bemærke, at det i henhold til loven om hovedstadsområdets kollektive personbefordring er hovedstadsrådet, der siden 1. april 1978 træffer beslutninger med hensyn til anlæg og drift for så vidt angår banen Hillerød-Snekkersten (Helsingør), »Lille Nord«. Det samme gælder som bekendt for S-banerne og banen Ballerup-Frederikssund.

Gennemførelsen af DSBs planer og forslag for disse baner beror således på hovedstadsrådets beslutninger og de af dette for banerne vedtagne budgetter.

Hovedstadsrådet har i overensstemmelse hermed på forslag af DSB i 1981 givet bevilning til en renovering af banens motorvogne, litra MO, der er af ældre dato. Denne renovering omfatter vognkassereparation, total renovering af vognenes dieselmotor, kompressor, generator, varmekedel, banemotor og bogier. Efter renoveringen, der påregnes afsluttet med udgangen af 1982, vil motorvognene kunne holdes i drift til 1987.

På baggrund af klagerne vil DSB for disse motorvognes vedkommende undersøge, om det inden for de af hovedstadsrådet givne budgetmæssige rammer er muligt at forbedre vedligeholdelsestilstanden yderligere i forhold til det allerede skete.

Renoveringen af MO-vognene er selvsagt en midlertidig foranstaltning, og der er nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af DSB og HT på hovedstadsrådets vegne, der skal vurdere den fremtidige drift af banen, herunder spørgsmålet om indsættelse af tidssvarende materiel.

Den foreliggende materielsituation på banen med kørsel med ældre materiel i forbindelse med det hårde vintervejr i afvigte december og januar har selvsagt påvirket regulariteten på banen.

I den hårde frostperiode i begyndelsen af januar blev materiellet udsat for en meget hård belastning. Dette bevirkede, at vognma-

[Ministeren for offentlige arbejder]

teriellet ikke kunne tages ind til reparation i den takt, det var ønskeligt.

DSB har som en midlertidig foranstaltning for at opretholde en rimelig materielstandard antaget ekstra håndværksuddannet personale, bl. a. i Helsingør, for at forstærke vedligeholdelsesindsatsen på personovogsmateriellet.

Endelig kan jeg oplyse, at DSB er i gang med at installere et højttalersystem på strækningen mellem Snekkersten og Hillerød, således at der kan gives de nødvendige informationer til passagererne om eventuelle uregelmæssigheder.

Spm. nr. 321

Til *arbejdsministeren* (23/2 82) af:

Hove Sørensen (SF):

»Vil ministeren tage initiativ til, at der indføres ensartede dagpengesatser, uafhængigt af den enkeltes timeløn, ved ledighed af kortere varighed, f. eks. ved vejrligsledighed?«

Begrundelse

Ved ledighed af kort varighed, f. eks. vejrligsledighed af få timers varighed, ofte 3-4 timer, medgår ca. 2 timers administration i A-kasserne, før dagpenge kan udbetales.

Ekspeditionstiden kan nedsættes væsentligt og være en lettelse for A-kasserne, hvis der indføres ensartet timesats svarende til gældende maksimum ved sådanne korte ledighedsperioder.

Besvarelse (10/3 82):

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Enhver udbetaling af arbejdsløshedsdagpenge kræver en administrativ indsats i arbejdsløsheds-kasserne. Man har bl. a. søgt at begrænse omfanget heraf ved en regel om, at vejrligsdagpenge bortfalder, hvis der er tale om et mindre beløb end dagpenge for ½ dag.

Jeg finder imidlertid, at den foreslåede indførelse af en ensartet sats i forbindelse med f. eks. vejrlig er en interessant tanke, som jeg vil overveje nærmere efter drøftelse med arbejdsmarkedets parter.

Spm. nr. 323

Til *indenrigsministeren* (23/2 82) af:

Bollmann (CD):

»Kan ministeren bekræfte, at der er uoverensstemmelse mellem de af Fyns amtsråd til indenrigsministeriet den 26. januar 1982 fremsendte oplysninger vedrørende forløbet af forhandlingerne om besejlingen af Ærø og det til Ærøskøbing kommune fremsendte udkast til »Vedtægt for færgeselskabet vedrørende besejling af Ærø«, og vil ministeren i givet fald, da Fyns amtskommune har besluttet at henlægge sagen, tage initiativ til, at der enten indledes direkte forhandlinger mellem ministeriet og de berørte kommuner, eller foranledige, at der indledes nye forhandlinger mellem Fyns amtskommune og de ærøske kommuner?«

Begrundelse

Af den til ministeriet fremsendte skrivelse fremgår, at vedtægterne kun kan ændres ved enstemmighed, hvorimod det i udkastet til vedtægter i § 8 er anført, »at bestyrelsens beslutninger træffes ved simpelt stemmeflertal«. Spørgeren finder denne forskel i omtalen af afstemningsproceduren besynderlig og ønsker derfor, at der åbnes mulighed for en ny forhandlingsrunde.

Besvarelse (10/3 82):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Af begrundelsen for spørgsmålet fremgår, at den i spørgsmålet nævnte uoverensstemmelse vedrører fremgangsmåden ved vedtægtsændringer. Hertil skal bemærkes, at det er korrekt, at der i det omhandlede vedtægtsudkast ikke er anført bestemmelser om vedtægtsændringer, og at det derfor ikke fremgår, hvorvidt disse forudsætter enstemmighed, medens ændring af vedtægterne efter amtsrådets skrivelse af 26. januar 1982 forudsætter enstemmighed. Med hensyn til henvisningen i begrundelsen til, at vedtægtsudkastets § 8 kun foreskriver simpelt stemmeflertal for bestyrelsens beslutninger, bemærkes, at § 8 kun omhandler de beslutninger, som bestyrelsen træffer i henhold til vedtægts bestemmelser, dvs. inden for vedtægts rammer. Det kan i øvrigt bemærkes, at indenrigsministeriet efter styrelsesloven skal godkende vedtægter for et fælleskommunalt selskab som det her omhandlede, og at indenrigsministeriet, hvis sagen var nået så

[Indenrigsministeren]

langt, bl.a. ville have stillet vilkår om, at der i vedtægterne blev indføjet en bestemmelse om fremgangsmåden ved vedtægtsændringer.

Jeg finder imidlertid ikke, at denne omstændighed i sig selv kan begrunde nye forhandlinger, idet det efter min opfattelse ikke er spørgsmålet om vilkårene for vedtægtsændringer, der skiller parterne. De to ærøske kommuner kan sikkert fuldt ud tilslutte sig Fyns amtskommunes synspunkt, hvorefter vedtægtsændringer kræver enstemmighed. Jeg agter derfor ikke at tage initiativ til, at der indledes nye forhandlinger.

Endelig skal det bemærkes, at jeg på et tidligt tidspunkt har tilkendegivet over for parterne, at de selv måtte forhandle sig frem til enighed om et aftaleudkast som foreskrevet i loven. Parterne har nu forhandlet i over et halvt år, og på den baggrund må jeg tage til efterretning, at det ikke har været muligt at nå et resultat.

Spm. nr. 325

Til indenrigsministeren (24/2 82) af:

Knud Lind (FP):

»Vil ministeren redegøre for de indfødsretlige og juridiske problemer i forbindelse med folketingets tildeling af dansk statsborgerskab under falske forudsætninger til en algerier, som har opholdt sig og søgt statsborgerskab i Danmark under falsk identitet?«

Begrundelse

Tildeling af dansk statsborgerskab er en vigtig ting. Folketinget har hidtil ført den praksis, at tingets medlemmer ikke har haft indsigt i de enkelte sager, men i det store og hele har støttet sig til indfødsretsudvalgets beslutninger.

Indfødsretsudvalget har for de fleste sagers vedkommende overladt frasortering m.v. til indenrigsministeriet, jfr. et fortroligstempeltekortcirkulære.

Det har aldrig været grundlovens mening, at indfødsret skulle gives i en tys-tys-atmosfære.

Når de vise fædre, der lavede grundlovens § 44 (»Ingen udlænding kan få indfødsret uden ved lov«) og dermed gav folketinget den afgørende besluttende myndighed, så var det, fordi man ikke ønskede, at hverken kon-

gen eller indenrigsministeren blev enerådige på det indfødsretsmæssige område, så man gedulgt gav for mange dansk indfødsret, som aldrig burde have haft dansk statsborgerskab. Med den nuværende fremgangsmåde og praksis har man med tiden undergravet offentlighedens indsigt i et af rigets anliggender. Sagen om algerieren, der under falsk identitet blev dansk statsborger, og som kun blev opdaget ved et tilfælde, understreger, at hele systemet vedrørende tildeling af dansk statsborgerskab er for lukket.

De samme problemer om åbenhed opstår under frasorteringen af ansøgere.

Besvarelse (10/3 82):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Enhver person, der er blevet optaget på et forslag til lov om indfødsrets meddelelse, som er vedtaget af folketinget, er dansk statsborger uafhængigt af, om det senere viser sig, at der er sket en administrativ fejl under sagens forberedelse. Statsborgerskabet kan følgelig kun fratages den pågældende person ad lovgivningsvejen – noget, der efter ministeriets erindring aldrig før er sket.

I den konkrete sag, som spørgsmålet sigter til, har den pågældende person levet under falsk navn her i landet, siden han kom hertil i 1974. Der har imidlertid hverken under politiets og indenrigsministeriets forberedelse af sagen eller efter vedtagelse af den lov af 4. marts 1981, som personen er optaget på, hersket nogen tvivl om, *hvem* det er, indfødsretsloven henvender sig til. Navnet skønnes således ikke at have spillet nogen afgørende rolle som identitetsgrundlag.

Vedkommende, der er optaget med navnet Alphonse Pierre Krutten, har opfyldt samtlige de betingelser for opnåelse af dansk statsborgerskab, som er indeholdt i indenrigsministeriets cirkulære af 21. maj 1981, og det forhold, at han allerede inden indrejsen til Danmark valgte at skjule sit rette navn – Balkacem Ghodbane – mener ministeriet altså ikke bør have nogen afgørende indflydelse på den pågældendes statsborgerlige status. Ifølge Helsingør politi har man endnu ikke fundet ud af, hvad der ligger bag den pågældendes »identitetsændring«. Dog mener politiet ikke, der ligger nogen egentlig kriminalitet bag, og forholdet vil formentlig alene

[Indenrigsministeren]

medføre en bøde for dokumentfalsk her i landet.

Det bemærkes i den forbindelse, at indenrigsministeriet ved behandlingen af ansøgninger om dansk indfødsret som altovervejende hovedregel alene interesserer sig for forhold, der vedrører den periode, hvori ansøgeren har opholdt sig her i landet – en praksis, som er tiltrådt af folketingets indfødsretsudvalg. I øvrigt ville den pågældende, hvis han blev frataget statsborgerskabet, kunne optages igen efter udløbet af den tid, der skal forløbe efter idømmelse af en straf, jfr. indenrigsministeriets cirkulære af 21. maj 1981.

På denne baggrund, og da den pågældende i alle henseender synes godt integreret i det danske samfund – han har bl.a. en dansk kone og 2 børn – agter indenrigsministeren ikke at tage initiativ til fratagelse af statsborgerskabet.

Det tilføjes i konsekvens af ovenstående, at »den rigtige« Alphonse Pierre Krutten ikke *også* betragtes som dansk, hvilket han da heller ikke ifølge det oplyste har noget som helst ønske om.

Spm. nr. 329

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (24/2 82) af:

Thorndahl (FP):

»Finder ministeren, at Danmarks Radio har opfyldt det i loven fastsatte alsidighedskrav, f.eks. i forbindelse med de 108 indslag om arbejdsmarkedsstof, som TV-Avisen bragte i 1981, når det kan konstateres, at den socialdemokratiske ledede monopolinstitution gav socialdemokratiet ca. 70 pct. af TV-tiden, medens fremskridtspartiet eksempelvis kun blev tilladt godt 1 pct. af tiden?«

Begrundelse

Socialdemokratiet har stedsse hævdet, at Danmarks Radio opfylder alsidighedskravet. Af en af fremskridtspartiet udarbejdet opstilling fremgår imidlertid, at socialdemokratiet i en helt overvældende grad favoriseres. Dette fører logisk til den konklusion, at Danmarks Radio i realiteten fungerer som et socialdemokratiske lydorgan, og at det derfor, hvis man i øvrigt er demokrat og ønsker at fremme den reelle ytringsfrihed, er helt nød-

vendigt at få brudt Danmarks Radios monopol – eksempelvis som foreslået af fremskridtspartiet gennem oprettelse af Danmarks Frie Radio.

Besvarelse (10/3 82):

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Spørgsmålet vedrører Danmarks Radios programvirksomhed. For denne har radiatorådet ifølge radiolovens § 9, stk. 2, det endelige administrative ansvar, og det er således radiatorådet, som fører tilsyn med, at lovens bestemmelser om Danmarks Radios programvirksomhed overholdes.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorledes bedømmelsen af alsidigheden i Danmarks Radio finder sted, kan jeg i øvrigt henvide til den debat, der fandt sted i folketinget den 11. februar 1982 efter en forespørgsel fra centrum-demokraterne.

Spm. nr. 331

Til *statsministeren* (25/2 82) af:

Dohrmann (FP):

»Kan ministeren oplyse, hvilke økonomiske og praktiske ændringer Grønlands udtræden af EF vil medføre for såvel Danmark som Grønland, og om udtræden vil bevirke, at regeringen vil søge grundloven ændret, således at de to medlemmer af folketinget ikke længere vælges på Grønland?«

Begrundelse

Af praktiske grunde ønskes der en samlet oversigt over, hvorledes udgangspunktet er, når Grønland, jfr. folkeafstemningen, forlader EF, hvilket ifølge regeringen ikke vil medføre øget økonomisk bistand fra Danmark.

Spørgsmålet om de to grønlandske folketingsmedlemmer rejstes atter, fordi først hjemmestyret og nu udtræden af EF er udtryk for, at grønlænderne ønsker at gå deres egne veje. Det er urimeligt, at den danske befolkning skal belemres med højere skatter og leveomkostninger vedtaget i folketinget under medvirken af de nordatlantiske folketingsmedlemmer.

Besvarelse (10/3 82):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Grønlands eventuelle udtræden af EF ændrer intet ved Grønlands statsretlige tilhørsforhold til Danmark som en del af rigsfællesskabet.

Dette gælder også de økonomiske relationer mellem Danmark og Grønland, der for så vidt angår hjemmestyreanliggender er fastlagt i henhold til hjemmestyreloven og for så vidt angår andre spørgsmål reguleres ved rigets almindelige lovgivning.

Det stillede spørgsmål om en eventuel ændring af grundloven og den derfor anførte begrundelse er efter regeringens opfattelse på denne baggrund uden enhver mening.

Spm. nr. 333

Til *justitsministeren* (25/2 82) af:

Inge Krogh (KrF):

»Vil ministeren ændre den del af cirkulære nr. 144 af 15. juli 1969 om forfølgning af sager vedrørende overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer, der omhandler besiddelse af sådanne stoffer til eget brug?«

Begrundelse

Ifølge det nævnte cirkulære vil der i reglen ikke være anledning til at indlede undersøgelse med henblik på at pålægge strafansvar for besiddelse (køb eller modtagelse), når mistanken alene angår eget forbrug af euforiserende stoffer.

Der har i den senere tid været en stigende erkendelse af hashens farlighed. Justitsministeren har for nylig udtalt, at hash, som det også fremgår af lovgivningen, er et narkotikum. Ifølge dagspressen har overlæge Iwan Mark, socialmedicinsk klinik i Århus, udtalt, at bare én pipe hash om dagen fører til kronisk påvirkning. Der går nemlig 37-40 timer, før stoffet er ude af kroppen. Han oplyser videre, at hashen binder sig i hjernens fedtvæv, og at det formentlig er forklaringen på den initiativløshed og svigtende hukommelse, der rammer misbrugere af hash.

Besiddelsen af selv nok så lille en mængde hash eller andet euforiserende stof bør derfor sanktioneres strengere end blot med en advarsel. En naturlig konsekvens af justitsministerens udtalelse om, at hash er et narkotikum, vil være en ændring af cirkulæret, såle-

des at der indledes undersøgelse med henblik på at pålægge strafansvar for besiddelse (køb eller modtagelse), også selv om mistanken alene angår besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug eller besiddelse af en mindre mængde.

Besvarelse (12/3 83):**Justitsministeren (Ole Espersen):**

Det kan oplyses, at der ikke er aktuelle overvejelser om ændring af rigsadvokatens cirkulære nr. 144 af 15. juli 1969. Det er fortsat justitsministeriets opfattelse, at andre strafferetlige reaktioner end advarsel og konfiskation i mange tilfælde er upåkrævede over for den enkelte stofmisbruger, der ofte snarere har behov for sociale hjælpeforanstaltninger, oplysning og behandling.

Derimod kan det oplyses, at der bl.a. i Københavns politi foregår overvejelser omkring sanktionspraksis i tilfælde, hvor der foreligger besiddelse til eget forbrug af lidt større mængder hash.

Spm. nr. 334

Til *undervisningsministeren* (25/2 82) af:

Inge Krogh (KrF):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at oplyse skoleelever om hashens farlighed?«

Begrundelse

Det er gennem dagspressen oplyst, at Landsforeningen af Skoleelever på en generalforsamling ikke har villet tage afstand fra det store ulovlige misbrug af hash og andre hårde - euforiserende stoffer, som man støder på i skolen, og dermed ikke har villet erkende hashens farlighed. Der synes derfor at være behov for oplysning herom.

Besvarelse (9/3 82):**Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):**

Ifølge folkeskolelovens § 6, stk. 1, nr. 6, er sundhedslære og oplysning om udbredte nydelses- og rusmidler et obligatorisk emne i folkeskolen.

I undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 657 af 27. november 1975 om undervisning i visse emner som led i folkeskolens obligatoriske fag er der fastsat bestemmelser

[Undervisningsministeren]

om timetal, samt i hvilke fag og på hvilke klassetrin undervisningen skal gives.

Endvidere har undervisningsministeriet den 8. juni 1976 udsendt en undervisningsvejledning samt et vejledende forslag til læseplan for undervisningen i dette emne.

Undervisningsministeriet har således både fastsat bindende bestemmelser og udsendt vejledende anvisninger om den omhandlede undervisning, og ministeriet finder ikke at kunne tage initiativer herudover, idet den nærmere tilrettelæggelse af undervisningen ifølge skolestyrelseslovens bestemmelser er overladt til de lokale skolemyndigheder.

Spm. nr. 340

Til *ministeren for Grønland* (26/2 82) af:

Barsøe-Carnfeldt (FP):

»Vil ministeren oplyse, om der er en mulighed for at overføre Grønland til USA eller andet statsfællesskab, samt om Danmark i forbindelse hermed vil kunne gøre krav på økonomisk kompensation for de store økonomiske byrder, Danmark har båret gennem tiden og indtil dato?«

Begrundelse

Grønlands udmeldelse af EF vil medføre en begyndende opløsning af rigsfællesskabet og kan meget let ende med et totalt brud mellem Danmark og Grønland.

Efter Grønlands udmeldelse af EF har Danmark ikke længere interesse i at opretholde det nuværende ensidige, kostbare økonomiske fællesskab med Grønland.

Besvarelse (10/3 82):

Ministeren for Grønland (Tove Lindbo Larsen):

Der er i forbindelse med den vejledende folkeafstemning i Grønland om medlemsskabet af EF ikke rejst spørgsmål om ændringer i det bestående rigsfællesskab. Tværtimod er det fra alle sider understreget, at rigsfællesskabet ønskes bevaret.

Jeg finder derfor ikke, at der er grund til at gå nærmere ind på de af hr. Barsøe-Carnfeldt nævnte muligheder.

Spm. nr. 342

Til *miljøministeren* (26/2 82) af:

Margrete Auken (SF):

»Vil den danske dumpningspolitik i Nordsøen komme til at indeholde forbud mod dumpninger i Nordsøen?«

Besvarelse (10/3 82):

Miljøministeren (Erik Holst):

I min redegørelse om miljøbeskyttelse af 8. maj 1981, som jeg afgav til folketingets miljø- og planlægningsudvalg, tilkendegav jeg, at jeg vil arbejde for, at vi her i Danmark helt ophører med dumpning af industriaffald. Jeg redegjorde samtidig for, at det tillige vil være dansk politik at søge at påvirke internationale regler, således at de kategorier af affaldsstoffer, der lovligt kan dumpes, begrænses mest muligt.

I overensstemmelse hermed kan jeg oplyse, at der ikke foregår dumpninger af dansk industriaffald i Nordsøen.

Den eneste danske virksomhed, der har tilladelse til dumpning af industriaffald i havet, er Grindstedværket.

Disse dumpninger foregår efter aftale mellem miljøstyrelsen og Grindstedværket i Atlanterhavet.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at oplyse, at jeg i begyndelsen af dette år har anmodet miljøstyrelsen om at optage forhandlinger med Grindstedværket med henblik på en endelig afvikling af dumpningerne inden for en kortere årrække.

Spm. nr. 343

Til *socialministeren* (26/2 82) af:

Tinning (VS):

»Vil ministeren oplyse, hvor mange af dem, der modtager den laveste invalidepension, der er gift med en person, som er aktiv på arbejdsmarkedet, og hvori denne aktivitet består, løn, arbejdstid m.v., idet oplysningerne bedes givet for årene 1979, 1980 og 1981 og fordelt på køn?«

Begrundelse

Socialministeren er blevet spurgt, om ministeren går ind for helt at afskaffe den laveste invalidepension på baggrund af, at denne

[Tinning]

udgør så lille et beløb, at ingen vil kunne leve af den.

Hertil har socialministeren bl.a. svaret: »Imidlertid har det vist sig, at mange af dem, der rammes, er gift med en person, som er aktiv på arbejdsmarkedet. Derfor er problemet ikke så akut, som det i første omgang kunne se ud til. Men jeg overvejer at komme med et forslag til efteråret, som kan hjælpe dem, der virkelig har behov.« (LO-bladet af 15. februar 1982).

Ministeren gør selv opmærksom på, at forudsætningen for invalidepensionen var, at den enkelte selv kunne supplere sin pension med en arbejdsindtægt. Det er selvsagt umuligt i dag.

Det er i sig selv utilfredsstillende, at mange invalidepensionister henvises til økonomisk afhængighed af andre – og for de få er problemet naturligvis også så akut, at de ikke kan vente på en løsning til engang i løbet af efteråret. I øvrigt fremgår det overhovedet ikke af den omtalte artikel, hvor ministeren har sine oplysninger om de mange og de få fra.

Besvarelse (10/3 82):

Socialministeren (Bent Hansen):

Egentlige opgørelser over pensionistfamili-

ers erhvervsforhold, herunder specielt i hvilket omfang gifte pensionisters ægtefæller har erhvervsarbejde, findes ikke. Den årlige pensionsstatistik, der udarbejdes på grundlag af det sociale pensionsregister, indeholder f.eks. ikke oplysninger om ægtefælles løn, arbejdstid m.v.

Socialforskningsinstituttets invalidepensionistundersøgelser, benævnt SFI-undersøgelsen i det følgende, kan give visse summariske oplysninger i relation til det rejste spørgsmål. Disse undersøgelser er baseret på godt 1.400 invalidepensionister, der i perioden 1967-1975 ansøgte om og fik tilkendt invalidepension.

SFI-undersøgelsen belyser bl.a. pensionisternes faktiske samlivsforhold efter husstandstype i tre kategorier:

- Enlige, der enten bor alene eller sammen med egne børn.
- Samboende, der er gifte eller lever i ægteskabslignende forhold.
- Hos familie m.v., bor hos forældrene, søskende eller i kollektiv.

Den relative fordeling af pensionister med laveste invalidepension på disse tre kategorier fremgår af tabel 1, der også viser civilstandsforholdene for gruppen pr. 1. januar 1981 ifølge pensionsstatistikken.

Tabel 1. Pensionister med laveste invalidepension fordelt efter civilstand og faktisk samlivsforhold.

	Pr. 1. januar 1981				SFI
	Mænd	Kvinder	I alt	Pct.	
1. Enlige	683	2.051	2.734	18	8
2. Bor hos familie m.v.	
3. Gifte, ægtefælle ikke pensionist.....	1.574	7.284	8.858	57	84
4. Gifte, ægtefælle pensionist	274	3.623	3.897	25	
5. Samboende	
I alt	2.531	12.958	15.489	100	100

Tabellen antyder, at der inden for de sidste 6-7 år ikke er sket væsentlige ændringer i civilstandsforholdene for pensionister med laveste invalidepension.

Det fremgår af tabellen, at 57 pct. af pensionisterne har en ægtefælle, der ikke er pen-

sionist, og at dette er langt hyppigere for kvinder end for mænd.

SFI-undersøgelsen opgør erhvervsstatus for »ægtefællen« til gifte og samboende invalidepensionister, der for pensionister med laveste invalidepension er vist i tabel 2.

[Socialministeren]

Tabel 2. Pensionister med laveste invalidepension. Gifte og samlevende fordelt efter »ægtefælles« erhvervsstatus.

»Ægtefælle«			
Har erhvervsarbejde		Har ikke erhvervsarbejde	
	65 pct.		35 pct.
<i>Heraf:</i>		<i>Heraf:</i>	
Ufaglært.....	48 pct.	Husmoder/fader.....	6 pct.
Faglært.....	12 pct.	Arbejdsløs.....	11 pct.
Funktionær.....	13 pct.	Pension.....	71 pct.
Selvstændig/ medhjælpende ægtefælle.....	27 pct.	Dagpenge.....	6 pct.
	100 pct.	Andet.....	6 pct.
			100 pct.

Sammen viser tabel 1 og 2, at i langt størsteparten af de pensionistfamilier, hvor den ene ægtefælle ikke er pensionist, har denne ægtefælle erhvervsarbejde. Efter tabel 1 er der 12.755 gifte pensionister, og efter tabel 2 har ca. 65 pct. af »ægtefællerne« erhvervsarbejde, svarende til at ca. 8.290 har erhvervsarbejde. Dette antal skal sammenlignes med antallet af gifte, hvor ægtefællen er ikke-pensionist på i alt 8.858, jfr. tabel 1.

Det økonomiske billede kan belyses ved husstandsindkomsterne.

Husstands-bruttoindkomsten i 1975 for pensionister med laveste invalidepension er i SFI-undersøgelsen opgjort således:

under 20.000 kr.	7 pct.
20.000–40.000 kr.	26 pct.
40.000–70.000 kr.	28 pct.
over 70.000 kr.	19 pct.
uoplyst	20 pct.

Dette giver en gennemsnitlig husstandsbruttoindkomst på ca. 52.000 kr. Til sammenligning kan anføres, at den tilsvarende husstandsindkomst i 1975 for den danske befolkning som helhed var ca. 66.000 kr. Og den laveste invalidepension udgjorde ca. 10.700 kr. i 1975.

Den stigende arbejdsløshed fra 1975 til i dag kan naturligvis have medført en ændring både i erhvervsforholdene og i de økonomiske forhold for pensionisterne med laveste invalidepension. Der er dog ikke grund til at antage, at billedet har ændret sig væsentligt.

De økonomiske forhold for den pågældende gruppe af pensionister med laveste invalidepension forekommer på baggrund af det anførte ikke at være så alarmerende, at det alene kan begrunde et øjeblikkeligt lovindgreb. Hertil kommer yderligere, at de ægtefæller, der bliver arbejdsløse, vil få arbejdsløshedsunderstøttelse, idet det må antages, at de ikke adskiller sig fra arbejdsstyrken som helhed.

Denne opfattelse understøttes af en undersøgelse foretaget af førtidspensionsudvalget i forbindelse med betænkningen om førtidspension. Udvalget undersøgte omfanget af supplerende hjælp til pensionister med laveste invalidepension i et mindre antal kommuner, og på dette materiale skønnedes, at der i alt udbetaltes supplerende hjælp til ca. 1.800 personer med laveste invalidepension. Undersøgelsen viste, at der typisk ikke ydes supplerende hjælp til pensionister gift med en ikke-pensionist.

Som allerede nævnt foregår der imidlertid overvejelser om ændringer af førtidspensionssystemet, herunder overvejelser om den laveste invalidepension.

Spm. nr. 344

Til ministeren for offentlige arbejder (26/2 82) af:

Inge Krogh (KrF):

»Ministeren bedes oplyse, hvornår man vil udnytte spildvarmen fra Storebæltsfærgerne.«

[Inge Krogh]

Begrundelse

Jeg har den 8. februar 1982 modtaget svar fra energiministeren på spørgsmål nr. 158, hvori ministeren oplyser, at projektet om spildvarme har en høj samfundsøkonomisk rentabilitet, som vil være størst ved udnyttelse af spildvarmen i Korsør.

Besvarelse (11/3 82):

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Det undersøgelsesmateriale, der er fremlagt i projektet »varmegenvinding fra Storebæltsfærger«, er resultatet af de første undersøgelsesfaser i dette projekt.

DSB har stillet en IC-færge til rådighed som grundlag for det indledende primært tekniske undersøgelsesarbejde og har deltaget i projektgruppen for derved mest hensigtsmæssigt at kunne formidle oplysninger til dette arbejde.

DSB understregede ved tilsagnet om deltagelse i projektets første faser, at man ikke kunne gå videre med henblik på etablering af prototypeanlæg m.m., før resultaterne af forudgående arbejde er blevet nøje vurderet af DSB med hensyn til såvel kortsigtede som langsigtede tekniske, trafikmæssige og økonomiske konsekvenser, herunder leveringsvilkår, for færgeoverfarten Korsør-Nyborg.

Arbejdet i de indledende faser er naturligt gennemført under nogle givne forudsætninger.

Af disse forudsætninger er det især dem, der på nogen mulig måde kan tænkes at få uheldig indflydelse på de drifts- og regularitetsmæssige forhold i DSBs landsdækkende passager- og godsbefordringssystemer, som må meget grundigt undersøges.

Disse befordringssystemer er i dag så intensivt udnyttet og så afhængige af, at alle dele fungerer uden forstyrrelser, at selv installation af et prototypeanlæg i én færge vil kunne få meget stor negativ drifts- og regularitetsmæssig effekt for IC-færgetrafikken på Store Bælt, en negativ effekt, som vil blive ført videre over i togsystemerne.

DSB arbejder meget intenst med de drifts- og regularitetsmæssige vanskeligheder, som har været, og med fremtidigt at kunne reducere bindinger af enhver art i DSBs trafiksystemer til et absolut minimum.

Der er indsat betydelige ressourcer, herunder nøglepersoner i DSBs driftsplanlægning og daglige driftsafvikling, i dette arbejde for hurtigt at få løst nævnte problemer, der må prioriteres forud for andre opgaver, der ikke har med de primære formål med DSBs trafiksystem at gøre.

DSB er positiv over for at færdiggøre vurderingen af det fremlagte projektmateriale og af mulighederne for videre deltagelse i projektet.

Dette forudsætter dels deltagelse fra bl.a. ovennævnte nøglepersoner, dels at der ind især i sidstnævnte vurdering må drages de aktiviteter og ændringer, der skal sikre DSB mod drifts- og regularitetsmæssige vanskeligheder i fremtiden.

Det kan ikke endnu siges, hvornår DSBs stillingtagen til varmegenvindingsprojektet kan foreligge, idet der først gennem det videre arbejde må skabes sikkerhed for, at en eventuel installation og drift af et røggasanlæg på en færge ikke vil forstyrre færgedriften og skabe forsinkelser i toggangen.

Spm. nr. 345

Til *miljøministeren* (26/2 82) af:

Waldorff (VS):

»Har ministeren planer om at forringe kommuneplanloven og dens administration, sådan som overborgmester Weidekamp og Kommunernes Landsforening ønsker?«

Begrundelse

Den igangværende kampagne mod den københavnske byplanborgmester Villo Sigurdsson er et velforbereadt angreb, ikke bare mod lokalplanarbejdet i Københavns kommune, men også mod de centrale miljømyndigheders behandling af de mange problemer med lokalplanerne i København.

Problemerne opstår først og fremmest, fordi et flertal i Københavns borgerrepræsentation ikke ønsker at overholde retningslinjerne for byggeriet i København, sådan som de er fastlagt i regionplanen og i de centrale myndigheders retningslinjer. Det er især omfanget af boligbyggeriet, placeringen af kontorbygninger og bebyggelsesprocenter, som Københavns kommune ikke ønsker at overholde.

[Waldorff]

Selv om kampagnen først og fremmest retter sig mod forholdene i København – tilrettelagt af Weidekamp og bygge- og saneringselskaberne – så er sigtet i kampagnen langt bredere.

Kommunernes Landsforening har således længe haft et ønske om at indskrænke såvel beboernes indflydelse som de centrale myndigheds indflydelse på lokalplanarbejder. Det fremgår bl.a. af det kommunale sparekatalog fra 1979, hvor Kommunernes Landsforening udtrykker ønske om at få indskrænket offentlighedsfasen i forbindelse med udarbejdelse af lokalplaner.

Der er en reel fare for, at kampagnen vil føre til en forringelse af de muligheder for beboerindflydelse, som planlovgivningen har åbnet for.

Besvarelse (10/3 82):

Miljøministeren (Erik Holst):

Indledningsvis skal det slås fast, at jeg ikke påtænker at svække kommuneplanloven og dennes intentioner. Jeg er heller ikke bekendt med, at Københavns kommune eller Kommunernes Landsforening har ønsker i denne retning.

Når der er tale om store byggearbejder, som forudsætter, at der udarbejdes en lokalplan, skal borgerne i de berørte områder have lejlighed til at udtale sig. Det er et væsentligt element i kommuneplanloven, som jeg ikke har noget ønske om at ændre.

Der er heller ikke nogen planer om at ændre i kommuneplanlovens regler om statslige myndigheds mulighed for at komme med indsigelse, hvis væsentlige overordnede interesser som f.eks. miljø- og planlægningshensyn står på spil.

En række sager kræver endvidere miljøministeriets godkendelse og vil gøre det, indtil kommuneplanerne foreligger.

Jeg er meget opmærksom på, hvor vigtigt det er af hensyn til beskæftigelsen, at sager om byggeri behandles så hurtigt som muligt.

I denne sammenhæng vil jeg dog gerne gøre opmærksom på, at langt de fleste lokalplansager efter ministeriets erfaring færdigbehandles rimeligt hurtigt.

Men samtidig vil jeg gerne understrege vigtigheden af løbende at overveje, om administrationen af lovgivningen er hensigtsmæssigt tilrettelagt. Organiseringen af arbejdet

må ikke i sig selv være årsag til flaskehalse i systemet.

Spm. nr. 347

Til *økonomiministeren* (1/3 82) af:

Gammelgaard (KF):

»Vil ministeren garantere for, at staten på intet tidspunkt vil gå ind med støtteopkøb for at holde en kunstigt høj kurs på indeksobligationer?«

Begrundelse

Økonomiministeren og boligministeren har fremsat modstridende udtalelser om statens eventuelle støtteopkøb af indeksobligationer. Der må skabes fuldstændig klarhed over regeringens holdning til dette spørgsmål. Hvis staten går ind med støtteopkøb for at holde en kunstigt høj kurs på indeksobligationer, vil der over en f.eks. 10-årig periode kunne blive tale om en rentesikringsordning i milliardstørrelse.

Besvarelse (9/3 82):

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

I brev af 25. februar 1982 til folketingets boligudvalg tilkendegav jeg, at jeg efter at have været foreholdt dagbladet Informations artikel den 25. februar 1982: »Staten vil selv købe indekslån« kunne oplyse, at mine synspunkter på de offentlige fondes køb af indeksobligationer dækkes ind af boligministeriets notat af 25. februar 1982 om den sociale pensionsfond og statens bygge- og boligfond.

Der er således ikke modstridende opfattelser mellem økonomiministeren og boligministeren.

I det nævnte notat til folketingets boligudvalg giver boligministeren udtryk for at »en række offentlige fonde, herunder den sociale pensionsfond og statens bygge- og boligfond, har meget betydelige midler placeret i obligationer.

Boligministeren finder det naturligt, at disse fonde også lader deres porteføljer rumme indeksobligationer. Derfor vil det være rimeligt, at der som led i deres investeringspolitik indkøbes indeksobligationer.

En sådan opkøbspolitik må dog ikke modvirke, men søges samordnet med den af Nationalbanken førte almindelige pengepolitik.«

Spm. nr. 349

Til *landbrugsministeren* (3/3 82) af:

Knud Østergaard (KF):

»Mener ministeren, at fredninger omfattende lavvandede arealer med fuglevildt, f.eks. Ringkøbing Fjord, hvis de bør fredes, må ske i henhold til jagtloven gennem oprettelse af reservater m.v., og at en eventuel fredning under naturfredningslovens § 60 vil være imod denne lovs ånd og bogstav?«

Begrundelse

Ved fredninger bør de berørte organisationer inden for jagt og vildtfredning høres, og de bør have medindflydelse på fredningens omfang og udførelse.

Besvarelse (11/3 82):

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

I besvarelse af spørgsmålet skal jeg oplyse, at vildtreservater i henhold til den gældende jagtlovs § 35 kan oprettes på landjorden, på ferske vande og på søterritoriet, når det findes påkrævet af hensyn til beskyttelsen og ophjælpning af vildtbestande, herunder af trækkende fugle. Beslutning om oprettelse af vildtreservater træffes af landbrugsministeren efter forhandling med vildtnævnet, der består af jagtrådet samt yderligere 5 medlemmer, der beskikkes efter indstilling af Dansk Strandjagtforening, Vildtbiologisk Station, naturfredningsrådet, De danske Landboforeninger og Danske Husmandsforeninger.

I naturfredningslovens § 60 er der hjemmel for miljøministeren til ved bekendtgørelse at foretage fredninger på statsejendom og søterritoriet. § 60 henviser til § 1, der definerer lovens formål helt generelt som tilstræbende at værne Danmarks natur og landskabelige værdier og i videst muligt omfang at give befolkningen mulighed for at nyde godt af disse.

Ved afgørelsen af, om der for et område bør oprettes et vildtreservat eller ske fredning efter naturfredningslovens § 60, må der efter min opfattelse foretages en helt konkret vurdering, hvor det afgørende moment vil være, om det overvejende er natur- eller vildtinteresser man ønsker at tilgodese. Er det vildtinteresser, der fortrinsvis ønskes tilgodeset, er det et vildtreservat man bør oprette, da sagkundskaben på dette område netop

som ovenfor beskrevet er repræsenteret i vildtnævnet.

Til drøftelse af bl.a. de nævnte spørgsmål er der nedsat et kontaktudvalg mellem landbrugsministeriet og miljøministeriet, og det er aftalt, at begge ministerier skal inddrages i de overvejelser, der foregår i forbindelse med henholdsvis oprettelse af vildtreservater efter jagtlovens § 35 og gennemførelse af fredninger efter naturfredningslovens § 60.

Spm. nr. 351

Til *indenrigsministeren* (2/3 82) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Er et kommunalbestyrelsesmedlem grundet på inhabilitet forhindret i at blive medlem af et stående udvalg, såfremt vedkommendes samlever er ansat i samme kommunes forvaltning inden for det stående udvalgs forvaltningsområde?«

Begrundelse

Efter at et kommunalbestyrelsesmedlem er blevet kendt inhabil i socialudvalget, fordi hans ægtefælle skriver på skrivemaskine i socialforvaltningen, synes jeg, at der er opstået tvivl om, hvor vidtgående indenrigsministeriet tolker styrelseslovens § 29, stk. 2, der siger, at kommunalbestyrelsesmedlemmer ikke kan blive medlem af det stående udvalg, under hvis forvaltningsområde den stilling, som kommunalbestyrelsesmedlemmet selv bestrider, henhører.

Besvarelse (10/3 82):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Det er et væsentligt hensyn bag alle regler om inhabilitet at opretholde en almen tillid hos offentligheden til, at beslutningsprocessen forløber uden indflydelse fra uvedkommende hensyn. Sådanne hensyn vil kunne komme til at spille ind, hvis en nærmere angivet person deltager i en sags behandling. På denne baggrund skal man se de udtrykkelige regler om inhabilitet, der findes på mange områder inden for lovgivningen, således f.eks. om dommere i retsplejeloven og om kommunalbestyrelsesmedlemmer i den kommunale styrelseslov. Det er imidlertid almindeligt anerkendt i teori og praksis, at udtrykkelige inhabilitetsregler er udtryk for almin-

[Indenrigsministeren]

delige retsgrundsætninger, og at sådanne udtrykkelige regler nødvendigvis ikke udtømmende gør op med retsstillingen på et givet område. Det kan i mangfoldige tilfælde være påkrævet at undergive en regel en udvidende fortolkning af hensyn til retssikkerheden.

For så vidt angår kommunalbestyrelsesmedlemmer er det i § 29, stk. 2, i den kommunale styrelseslov beskrevet, i hvilket omfang kommunalt ansatte er udelukkede fra at være medlem af de stående udvalg. Som det er spørgeren bekendt, fremgår det af § 29, stk. 2, at ingen, der er ansat af kommunalbestyrelsen, kan være medlem af det stående udvalg, hvis forvaltningsområde omfatter hans tjenstlige virksomhed.

Bag denne regel ligger ud over det allerede nævnte hensyn ønsket om at sikre effektiviteten i udvalgenes tilsyn med den kommunale forvaltning, eller sagt på en anden måde: det organisatoriske samspil mellem udvalg og forvaltning. Det findes uheldigt, at det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem vil kunne komme til at føre tilsyn med sig selv. Hvis f.eks. kommunalbestyrelsesmedlemmet er ansat i en underordnet stilling i en administrationsgren, der hører under vedkommende udvalg, vil medlemmet på samme tid i forhold til chefen for administrationsgrenen som ansat være underordnet og som udvalgsmedlem overordnet.

Som anført er de skrevne regler om inhabilitet udtryk for generelle retsgrundsætninger, hvorfor det da også stedse har været antaget, at bestemmelsen i § 29, stk. 2, ikke kan anses for udtømmende at gøre op med, hvilken personkreds der er afskåret fra at være medlem af et givet udvalg. Afgørende for fortolkningen vil i alle tilfælde være, om de ovennævnte hensyn, der antages at ligge bag den nævnte regel i § 29, stk. 2, gør sig gældende på tilsvarende måde. Det må i så tilfælde bero på de personlige relationer, der består mellem den kommunalt ansatte og vedkommende kommunalbestyrelsesmedlem, om medlemmet af denne årsag er udelukket fra at være medlem af det udvalg, hvis forvaltningsområde omfatter den pågældende kommunalt ansattes tjenstlige virksomhed.

Det har i praksis i lang tid været antaget, at de nævnte hensyn gør sig gældende i fuld udstrækning, når et medlems ægtefælle er ansat i den kommunale forvaltning under udvalget. Denne retsopfattelse har indenrigs-

ministeriet tidligere bekræftet over for spørgeren ved besvarelsen af spørgsmål nr. 225 den 18. februar 1982. Efter indenrigsministeriets opfattelse gør de nævnte hensyn sig også gældende for så vidt angår et medlems samlever, der er ansat i den kommunale forvaltning, således at medlemmet af den årsag er udelukket fra at være medlem af det udvalg, hvis forvaltningsområde omfatter samleverens tjenstlige virksomhed. Dette har indenrigsministeriet da også tidligere givet udtryk for.

Spm. nr. 352

Til indenrigsministeren (2/3 82) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Kan et kommunalbestyrelsesmedlem vælges til borgmester, såfremt vedkommendes ægtefælle/samlever/barn er ansat i samme kommune?«

Besvarelse (10/3 82):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Det har lang tids praksis for sig, at hvervet som borgmester ikke lader sig forene med en ansættelse i kommunens tjeneste. Det er uden betydning, hvilken stilling den pågældende konkret varetager i kommunen. Den opfattelse, som praksis bygger på, er organisatorisk begrundet, idet det er uheldigt, at en ansat i den kommunale forvaltning i sin egenskab af borgmester skulle komme til at føre tilsyn med sin egen embedsførelse. Det vil også være betænkeligt, at borgmesteren som leder af den kommunale administration ville blive sine kollegers og eventuelt sine foresattes øverste administrative leder.

Tilsvarende betragtninger lader sig i en vis udstrækning anføre i de tilfælde, hvor borgmesterens ægtefælle, samlever eller barn måtte være ansat i den kommunale forvaltning. Det vil dog her blive af væsentlig betydning, hvilken stilling den pågældende varetager i forvaltningen. Det ville således give anledning til betydelige betænkeligheder, hvis den pågældende var ansat som kommunaldirektør – og dermed som borgmesterens nærmeste administrative rådgiver – eller som forvaltningsgrenchef. Det ville således være uacceptabelt, hvis den pågældende varetager hvervet som kommunaldirektør, medens graden af betænkelighed aftager, jo mere under-

[Indenrigsministeren]

ordnet en stilling den pågældende slægtning indtager. Det må afhænge af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, om varetagelsen af borgmesterhvervet er udelukket.

Spm. nr. 353

Til *indenrigsministeren* (2/3 82) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Er et kommunalbestyrelsesmedlem grundet på inhabilitet forhindret i at blive medlem af et stående udvalg, såfremt vedkommendes barn, hvad enten det er født inden for eller uden for ægteskab, er ansat i samme kommunes forvaltning inden for det stående udvalgs forvaltningsområde?«

Besvarelse (10/3 82):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Som anført under besvarelsen af spørgsmål nr. 351 vil fortolkningen af den retsgrundsætning, som reglen i § 29, stk. 2, i den kommunale styrelseslov er udtryk for, bero på en konkret vurdering af de foreliggende forhold, herunder styrken af de personlige relationer mellem kommunalbestyrelsesmedlemmet og den ansatte i den kommunale administration. Det må herunder tages i betragtning, hvorledes de hensyn, der som nævnt antages at ligge bag reglen i § 29, stk. 2, vil spille ind i en given sag. Det er således ikke muligt at give en generel besvarelse af det stillede spørgsmål.

Afgørende for vurderingen vil bl.a. endvidere være, hvilken stilling den ansatte slægtning varetager i forvaltningen. Afgørelsen kan således falde forskelligt ud, alt efter om der f.eks. er tale om, at den ansatte er forvaltningsgrenchef under udvalget eller yngste kontorelev under udvalget, altså hvilken funktion den ansatte udfører over for udvalget. I det forelagte spørgsmål vil sandsynligheden for, at kommunalbestyrelsesmedlemmet er udelukket fra at være medlem af udvalget, være størst i det førstnævnte eksempel.

Spm. nr. 354

Til *indenrigsministeren* (2/3 82) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Er et kommunalbestyrelsesmedlem grundet på inhabilitet forhindret i at blive med-

lem af et stående udvalg, såfremt vedkommende bor i kollektiv og et af kollektivets beboere er ansat i samme kommunes forvaltning inden for det stående udvalgs forvaltningsområde?«

Besvarelse (10/3 82):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Som anført både under spørgsmål nr. 351 og spørgsmål nr. 353 beror fortolkningen af den retsgrundsætning, som reglen i § 29, stk. 2, i den kommunale styrelseslov er udtryk for, på en konkret vurdering af de foreliggende omstændigheder, herunder de personlige relationer mellem kommunalbestyrelsesmedlemmet og den ansatte i den kommunale forvaltning, og vurderingen af de hensyn, der antages at ligge bag § 29, stk. 2. Det er således ikke muligt at give en generel besvarelse af det stillede spørgsmål.

Sandsynligheden for, at kommunalbestyrelsesmedlemmet er udelukket fra at være medlem af det stående udvalg, vil dog være størst i de tilfælde, hvor forholdet mellem de to personer i kollektivet er af en karakter, der meget ligner et ægteskabs- eller samlivslignende forhold.

Spm. nr. 355

Til *indenrigsministeren* (2/3 82) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Er et kommunalbestyrelsesmedlem grundet på inhabilitet forhindret i at blive medlem af et stående udvalg, såfremt vedkommendes fraseparerede ægtefælle er ansat i samme kommunes forvaltning inden for det stående udvalgs forvaltningsområde?«

Besvarelse (10/3 82):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Som anført både under spørgsmål nr. 351, spørgsmål nr. 353 og spørgsmål nr. 354 beror fortolkningen af den retsgrundsætning, som reglen i § 29, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse er udtryk for, på en konkret vurdering af de foreliggende omstændigheder, herunder de personlige relationer mellem kommunalbestyrelsesmedlemmet og den ansatte i den kommunale forvaltning, og vurderingen af de hensyn, der antages at ligge bag § 29, stk. 2. Det er således ikke muligt at give en generel besvarelse af det stillede spørgsmål.

[Indenrigsministeren]

I det omfang separationen medfører en faktisk ophævelse af samlivet uden nogen væsentlig forbindelse mellem de tidligere ægtefæller, vil det dog formentlig næppe være udelukket, at det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem kan være medlem af det stående udvalg.

Spm. nr. 356

Til indenrigsministeren (3/3 82) af:

Wilhelm (VS):

»Kan ministeren oplyse omtrentligt, hvad amtsrådsforeningens konflikt med Foreningen af danske lægestuderende koster skatteyderne som følge af merudgifter til rådighedsvagter, overarbejde, kompensation for vagtskemaændringer m.v. til andre personalegrupper inden for sygehusvæsenet?«

Begrundelse

Den økonomiske ufornuft i amtsrådsforeningens disposition forekommer så himmelråbende, at en nærmere analyse vil vise, at det umuligt kan være udgifterne til de lægestuderendes vagtbureau, som er det reelle stridspunkt, men at amtsrådsforeningen må forfølge andre mål med denne konflikt.

De lægestuderendes vagtbureau dækker 1-1½ mill. vagttimer årlig uden at få én øre i beredskabs- eller rådighedsbetaling. Sædvanligvis er bureauet i stand til på ½ time at stille en vagt til rådighed på en hvilken som helst sygehusafdeling. Dette velfungerende system administreres for et beløb på kun 8 pct. af lønsummen, og så dækker beløbet endda også udgifter til sygedagpenge, til løn under de obligatoriske kurser og til delvis betaling af kursustlærerne. De reelle administrationsudgifter i forbindelse med den enkelte 8-timers vagt er således helt nede under 5 minutters løn.

Det er utænkeligt, at sygehusadministrationen skulle kunne klare denne vagtformidlingsopgave for blot tilnærmelsesvis så lave administrationsudgifter.

Dertil kommer, at en overflytning af dette vagtarbejde til andre personalegrupper – som nu under konflikten – ikke kan ske, uden at der bliver merudgifter til rådighedsbetaling og til overtidsbetaling for de faktisk afholdte vagter samt til kompensationsbetaling for ændring af allerede meddelte vagtskemaer

m.v. – altså en uundgåelig følge af de eksisterende overenskomster for de pågældende personalegrupper.

En sådan økonomisk ufornuft kan selv amtsrådsforeningens lønudvalg ikke antages at besidde. Oplysning om konfliktudgifterne må derfor formodes at bekræfte, at amtsrådsforeningens egentlige konfliktformål er helt at fratage de lægestuderende arbejdsområdet og at lægge det over til uuddannet arbejdskraft, således som lønudvalgets formand da også ret klart har antydnet.

Da sundhedsstyrelsen imidlertid klart har sagt fra over for en sådan forringelse, må man gå ud fra, at den heller ikke ville kunne opnå indenrigsministerens godkendelse, og forholdet bliver dermed, at amtsrådsforeningen har fremtvunget en meningsløs konflikt, som dels koster skatteyderne nogle helt unødvendige merudgifter, dels risikerer at ødelægge et velfungerende og meget billigt vagtformidlingssystem, som er opbygget gennem mere end 20 år.

Besvarelse (10/3 82):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Der er til spørgsmålets besvarelse indhentet udtalelser fra Amtsrådsforeningen i Danmark, Københavns magistrat og Frederiksberg kommunalbestyrelse. Det kan under henvisning hertil oplyses, at de tjenester, som hidtil har været varetaget af de lægestuderende, i vidt omfang søges udført ved omplacering af sygehusenes personale og ansættelse af erstatningspersonale – gennemgående personale med en tilsvarende eller lavere aflønning end studentlønningen.

Eventuelle merudgifter til aflønning af eget eller erstatningspersonale kan ikke opgøres på nuværende tidspunkt, hvor konflikten har varet i ca. 1 uge, og hvor konflikten endnu ikke er afsluttet, men det er opfattelsen i såvel Københavns magistrat som Frederiksberg kommunes hospitalsdirektorat, at personaleudgifterne i forbindelse med konflikten sammenlagt ikke vil overstige de beløb, som ellers ville være udbetalt til de lægestuderende.

Indenrigsministeriet har intet yderligere at tilføje til det ovenfor anførte.

Amtsrådsforeningen har under hensyn til den anførte begrundelse for spørgsmålet fremsat yderligere en række kommentarer.

[Indenrigsministeren]

Amtsrådsforeningens skrivelse af 8. marts 1982 vedlægges til orientering. (Ikke optrykt her).

Spm. nr. 359

Til *indenrigsministeren* (3/3 82) af:

Poulsgaard (FP):

»Hvilke lønmæssige konsekvenser vil det få for Københavns byplanborgmester, Villo Sigurdsson, såfremt overborgmester Egon Weidekamp får frataget ham en del af hans sagsområder, og hvor store personalemæssige nedskæringer vil der ske i Sigurdssons afdeling?«

Begrundelse

Det er klart, at bygherrer i København ikke kan være tjent med, at byggesagerne forhales i det uendelige af politiske grunde, og der er jo noget, der tyder på, at det står slemt til, når en kendt byggematador går så vidt som til at forsøge bestikkelse. Hvis derfor et flertal i borgerrepræsentationen beslutter at indskrænke Villo Sigurdssons beføjelser, skulle man mene, at der kunne opnås visse besparelser i forbindelse med denne begrænsning af området.

Besvarelse (10/3 82):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

En ændring af fordeling af sagsområder mellem de forskellige magistratsafdelinger i Københavns kommune kan kun gennemføres ved en ændring af kommunens styrelsesvedtægt. En sådan vedtægtsændring kræver borgerrepræsentationens vedtagelse og indenrigsministerens stadfæstelse.

Indenrigsministeriet har ikke modtaget noget andragende fra Københavns borgerrepræsentation om ændring af kommunens styrelsesvedtægt.

En eventuel vedtægtsændring af fordeling af sagsområder mellem magistratsafdelinger medfører ikke i sig selv lønmæssige konsekvenser for de borgmestre, der bliver berørt af flytningerne.

Jeg ser mig ikke i stand til at udtale mig om de personalemæssige konsekvenser af eventuelle fremtidige ændringer i de enkelte magistratsafdelingers arbejdsområder.

Spm. nr. 361

Til *arbejdsministeren* (3/3 82) af:

Inge Krogh (KrF):

»Vil ministeren oplyse, om det er tilladt for en modtager af efterløn at arbejde ved frivilligt arbejde, f.eks. ved indsamlinger, hvor alle arbejder ulønnet, uden at det medregnes til de 200 timer, efterlønsmodtageren har tilladelse til at arbejde?«

Begrundelse

En privat familie begyndte indsamlingen af tøj til Polen. Der kom meget tøj, der skulle sorteres, og kommunen stillede lokaler til rådighed. En efterlønsmodtager deltog i arbejdet, men der blev advaret imod det af SiD. Det bemærkes, at alle, der arbejder med indsamlingen af tøjet og sorteringen, er ulønnede.

Besvarelse (10/3 82):

Arbejdsministeren (Svend Auken):

I arbejdsdirektoratets cirkulære af 19. december 1978 om arbejde i efterlønsperioden nævnes nogle typiske forhold, der normalt ikke betragtes som erhvervsarbejde. Et af disse områder er organisations- og foreningsarbejde, medmindre dette har et sådant omfang, at det almindeligvis udbydes som lønarbejde.

Jeg finder det naturligt at placere det nævnte frivillige arbejde, der er ulønnet, under dette punkt.

Det er herefter min opfattelse, at det i spørgsmålet nævnte frivillige arbejde ikke betragtes som erhvervsarbejde i relation til arbejdsløshedslovens § 75 c, stk. 1, og at den tid, der medgår til arbejdet, derfor ikke skal medregnes i 200-timers opgørelsen.

Spm. nr. 362

Til *industriministeren* (4/3 82) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Er ministeren enig i, at den situation, at en virksomhed har skaffet sig billig kapital fra f.eks. PKA og dermed udvider, ikke behøver at betyde, at beskæftigelsen totalt set i Danmark forøges?«

Begrundelse

[Askjær Jørgensen]

Selvsagt kan resultatet af udvidelsen jo let være, at den virksomhed, som føler sig ovenpå og spiller vældigt med musklerne på grund af PKA-midlerne, udkonkurrerer en anden eller andre danske virksomheder, som må klare sig med kapital, som indehaveren har opbygget, efter at der er betalt op til 70 pct. i indkomstskat af den kapital, man har sparet op.

I TV-Avisen tirsdag den 2. marts blev der givet et vældigt reklameindslag for PKA-finansiering af danske erhvervsvirksomheder, men de folk, der sidder inde med pensionsmilliarderne, burde gå lidt mere stille med dørene, for reelt har PKA kun så mange økonomiske kræfter, fordi de har været helt urimeligt begunstiget i form af skattefrihed med hensyn til rentetilskrivningen, og de store fondes skattefrihed er jo betalt dyrt af erhvervsvirksomhederne i Danmark, som har fået lov til at betale skatter, som samfundet har følt at det skulle have ind et sted fra. Fordi erhvervsvirksomhederne uretmæssigt er blevet pålagt skatterne i stedet for pensionskasserne, har vi den situation, at erhvervsvirksomhederne ikke i alle tilfælde er så velkonsoliderede, som de burde være, og i stedet er det så PKA-folkene, der mere og mere spiller sig op til at være erhvervslivets herremænd.

Besvarelse (12/3 82):

Industriministeren (Erling Jensen):

Når hr. Askjær Jørgensen spørger mig, om jeg deler hans opfattelse af sammenhængen mellem anbringelsen af pensionskassemidler som risikovillig kapital i erhvervslivet og betydningen heraf for beskæftigelsen, må svaret i den knappe form, der er nødvendig ved en ministers besvarelse af spørgsmål, blive, at dette ikke er tilfældet. Jeg finder det således mere nærliggende at pege på, at anbringelsen af pensionskassemidler som risikovillig kapital i erhvervslivet vil have positiv betydning for produktionen og beskæftigelsen i de virksomheder, der modtager sådan kapital – ellers havde de formentlig ikke interesseret sig herfor – og jeg ser ingen nødvendighed for, at det kun vil betyde, at anden dansk produktion af den grund skulle blive udkonkurreret. Skulle en virksomhed, der får tilført pensionskassemidler, få sin konkurrencedyg-

tighed styrket, vil jeg anse dette som en fordel for erhvervsudviklingen som helhed.

Spørgsmål nr. 363

Til *industriministeren* (4/3 82) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Er ministeren enig i, at det danske erhvervslivs problem i dag ikke er manglende kapital, men modet til at investere, og at der i pengeinstitutterne generelt ikke er mangel på udlånskapital, og at der således ikke er behov for, at f.eks. PKA opkøber de danske erhvervsvirksomheder, for at disse kan fortsætte?«

Begrundelse

I visse dele af pressen er det fremstillet, som om det er liv eller død for dansk erhvervsliv, at PKA får lov til at eje 50 pct. eller mere af danske erhvervsvirksomheder; men konkret foreligger der jo intet om, at sunde virksomheder ikke skulle kunne blive finansieret af andre kapitaler, hvis det ellers drejede sig om produktion, som det er rentabelt at opretholde. Selvsagt vil det jo også være meget konkurrenceforvridende, hvis en virksomhed skal finansieres med kapital, der er opsparet skattefrit og dermed vil have let ved at udkonkurrere andre virksomheder, der har måttet betale op til 70 pct. i indkomstskat af den opbyggede driftskapital.

Besvarelse (12/3 82):

Industriministeren (Erling Jensen):

Mit svar på det foregående spørgsmål kan i det store og hele gælde også for dette spørgsmål. Der er vel den kerne af sandhed i hr. Askjær Jørgensens betragtninger, at investeringslysten i dansk erhvervsliv for tiden ikke er så stor, som det kunne ønskes af hensyn til produktionen og beskæftigelsen. Grundene hertil har været drøftet ved flere lejligheder i dette ting. At investeringslysten for tiden er lav, er imidlertid ingenlunde ensbetydende med, at virksomhedernes adgang til risikovillig kapital og vilkårene herfor er uden betydning for investeringernes omfang og dermed for virksomhedernes konkurrenceevne og for beskæftigelsen. For mange virksomheder kan adgangen til netop risikovillig kapital være afgørende for deres videre beståen eller for deres evne til ekspansion, og

[Industriministeren]

jeg ser intet skadeligt eller konkurrencefordrejende i, at kapitalen, der tilføres en virksomhed, stammer fra pensionskassemidler.

Jeg ser det i det hele som noget positivt, at de betydelige midler, der opsøres til pensionsformål, også kan finde anvendelse til finansiering af landets erhvervsliv. De begrænsninger herfor, der er indeholdt i lovgivningen, har primært til formål at drage omsorg for sikkerheden for midlernes anbringelse, den dag pensionsforpligtelserne bliver aktuelle, og dette synspunkt mener jeg ikke, man bør tabe af syne.

Spm. nr. 364

Til *ministeren for skatter og afgifter* (3/3 82) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Har ministeren planer om i fremtiden at vælte en del af erhvervslivets skattebyrder over på de gigantiske fonde, der f.eks. er opbygget skattefrit og henlagt under PKA m.fl. af samme kaliber, så man kan undgå, at erhvervslivet bliver overtaget af folk, som ikke har erfaring og dynamik i tilstrækkeligt omfang til at give det danske erhvervsliv de store teknologiske og dynamiske skridt fremad, som socialdemokratiets politiske ordfører efterlyser?«

Begrundelse

Det er jo glimrende, at Mogens Camre synes, at det danske erhvervsliv skal tage et stort skridt ind i fremtiden, men så længe erhvervslivets folk plyndres af skattesystemet på alle leder og kanter samtidig med, at PKAs formue skattefrit fordobler sig på mindre end 4 år, kan man vel ikke forvente, at erhvervslivets folk vil have lyst til at gøre noget for det danske samfund, og spørgsmålets bagtanke er reelt et ønske om via en større omplacering af skattebyrden at bibringe det danske erhvervsliv nogen optimisme.

Besvarelse (10/3 82):

Ministeren for skatter og afgifter (Lykkesoft):

De skattefrie institutioner, herunder pensionskasser og livsforsikringselskaber, har efter de hidtil gældende bestemmelser i skattelovgivningen kunnet konsolidere sig skattefrit.

Om der skal ændres i disse regler, må bl.a. afhænge af de overvejelser, der iværksættes, når Thorkil Kristensen-udvalget har afgivet betænkning.

Spm. nr. 365

Til *ministeren for offentlige arbejder* (3/3 82) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Overvejer ministeren den mulighed at lade pensionskasserne bygge en fast Storebæltsforbindelse i form af en bro eller en tunnel?«

Begrundelse

Socialdemokratiske udvalgsformænd og ordførere på området fører sig nu frem med, at der kan bygges en tunnel under Store Bælt for private midler, og her må det jo være nærliggende, når der tales så meget om, at pensionskasserne ligger inde med mere end 150 mia kr., at disse fonde så bruges til noget nyttigt, for eksempel byggeri af en fast forbindelse over Store Bælt.

Besvarelse (11/3 82):

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Lov nr. 414 af 13. juni 1973 om anlæg af en bro over Store Bælt bestemmer, at broen over Store Bælt skal projekteres, opføres og drives af staten gennem en særlig, statslig forvaltningsvirksomhed, Statsbroen Store Bælt. Der er i bemærkningerne til forslaget til loven udførligt gjort rede for, hvilke grunde der foreligger for at bygge og drive broen som en statsopgave, ligesom der er redegjort for, at der ikke foreligger tilstrækkelige grunde til at overlade opgaven til private kapitalinteresser. Folketinget tilsluttede sig ved lovens vedtagelse i det hele den daværende regerings synspunkter.

Den 26. maj 1976 stillede spørgerens partifælle hr. Glensgård i folketinget følgende dagsorden: »Idet folketinget fastslår, at den faste forbindelse over Store Bælt i den nuværende statsunderskudssituation ikke må betales af statsmidler, men gerne af private uden belastning af offentlige kasser, fortsætter tinget behandlingen af forslaget.« Denne dagsorden blev forkastet med 145 stemmer mod 20.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Loven om anlæg af en bro over Store Bælt er fremdeles i kraft. Der er alene truffet beslutning om at udskyde projektet under hensyn til landets almindelige økonomiske situation. Ved årsskiftet 1982-83 agter jeg som tidligere tilkendegivet på grundlag af og efter afslutning af en række igangværende undersøgelser at give folketinget en redegørelse om den fremtidige afvikling af trafikken mellem Øst- og Vestdanmark, og folketinget vil i den forbindelse også få lejlighed til at drøfte spørgsmålet om faste forbindelser over Store Bælt. Jeg agter ikke i den mellemliggende tid at foretage mig noget, der kan foregribe denne drøftelse. Som det fremgår af det foran anførte, har der hidtil i folketinget været en meget bred tilslutning til at lade Storebæltsbroen være en statsvirksomhed, og der er således ingen anledning for mig til at overveje ændringer i denne henseende.

I øvrigt finder jeg anledning til at præcisere, at de samfundsøkonomiske problemer, som har gjort det nødvendigt at udskyde broprojektet, ikke løses ved at overlade opgaven til private kapitalinteresser, det være sig pensionskasser eller andre.

Noget andet er, at en Storebæltsbro fremdeles har været tænkt finansieret gennem lån, og for så vidt andre hensyn ikke taler derimod, vil der selvsagt intet være til hinder for – set fra statens stilling som bygherre – at også pensionskasser yder staten lån til broens finansiering.

Spm. nr. 368

Til *industriministeren* (4/3 82) af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren redegøre for, hvor stor en procentdel af aktiekapitalen i et dansk firma lønmodtagerne maksimalt kan opnå ved køb igennem Dyrtdsfonden, ATP-fonden, pensionskasserne og forsikringselskaberne?«

Begrundelse

Med de nuværende muligheder kan lønmodtagerne opnå den totale indflydelse i dansk erhvervsliv, hvorfor det er ganske unødvendigt at beskæftige sig med flere forslag om ØD eller OD.

Besvarelse (12/3 82):

Industriministeren (Erling Jensen):

For Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtdsfond gælder, at aktieinvesteringer i et selskab i denne relation betragtes under ét, idet de to fondes aktiebesiddelser tilsammen ikke må overstige 20 pct. af det pågældende selskabs aktiekapital, jfr. lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension § 26, stk. 4, litra c, som ændret ved lov nr. 216 af 30. maj 1980 og lov nr. 7 af 9. januar 1980 om Lønmodtagernes Dyrtdsfond § 6, stk. 3, litra c. I henhold til de samme bestemmelser må aktieanbringelser i et selskab ikke overstige 1 pct. af fondsmidlerne.

Et livsforsikringselskab og en »tværgående« pensionskasse må af de midler, der er afsat til dækning af henholdsvis forsikringsfonden og pensionskassens forpligtelser over for dens medlemmer, ikke have en aktiebesiddelse i et enkelt selskab, der ligger ud over 15 pct. af selskabets atiekapital, jfr. lov nr. 630 af 23. december 1980 om forsikringsvirksomhed § 135, stk. 2.

Et tilstrækkeligt antal af den nævnte kategori af »institutionelle« investorer vil således tilsammen kunne eje 100 pct. af atiekapitalen i et selskab.

For så vidt det i spørgsmålet antydes, at »lønmodtagerne« skulle »opkøbe« aktier gennem de nævnte investorer, må jeg anføre, at det ikke kun er lønmodtagere, der tegner pensioner og forsikringer. Dette er i høj grad også tilfældet for selvstændige erhvervsdrivende.

Spm. nr. 372

Til *justitsministeren* (4/3 82) af:

Margrete Auken (SF):

»Ministeren bedes oplyse, hvornår de i lov af 19. juni 1974 om nukleare skader angivne øvre grænser for erstatning vil blive forhøjet, herunder med hvilke beløb dette vil ske, samt oplyse de beregninger af mulige skader, der er lagt til grund såvel ved de nugældende maksimumsbeløb som ved de forventelige, forhøjede beløb.«

Begrundelse

I lov af 19. juni 1974 om erstatning for de skader, der kan opstå ved en ulykke på et atomkraftværk, er angivet de øverste grænser for de erstatningsbeløb, der i tilfælde af nukleare skader kan komme til udbetaling. Disse

[Margrete Auken]

grænsebeløb stammer fra internationale erstatningskonventioner fra 1960 og 1963 og er uændrede i forhold hertil. Rimeligheden af beløbenes størrelse i forhold til de store skader, der kan opstå, er allerede tidligere blevet anfægtet, og beløbene må i dag anses for aldeles urealistiske allerede som følge af den stedfundne inflation. Ikke mindst med Barsebæcks nære beliggenhed ved København er det tvingende nødvendigt for Danmark hurtigst muligt at skabe sikkerhed for, at de omtalte erstatninger fastsættes så realistisk som overhovedet muligt.

Besvarelse (12/3 82):

Justitsministeren (Ole Espersen):

1. Den danske atomerstatningslov bygger ligesom den finske, norske og svenske lovgivning på en konvention fra 1960 om erstatningsansvar på atomenergiens område (Paris-konventionen) og på en tillægskonvention fra 1963, der indeholder regler om et supplerende statsansvar. I OECDs atomenergiorgan (NEA) har en ekspertkomité gennem nogle år forberedt en revision af konventionerne.

2. Paris-konventionen trådte i kraft den 1. april 1968. Den er ratificeret af 13 af OECDs medlemsstater: Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Forbundsrepublikken Tyskland, Grækenland, Italien, Norge, Portugal, Spanien, Storbritannien, Sverige og Tyrkiet.

Efter Paris-konventionen er anlægsindehaverens ansvar begrænset til 15 mill. såkaldte europæiske betalingsenheder (ca. 112 mill. d.kr.) for hver ulykke. En konventionsstat kan dog i national lov fastsætte et højere eller lavere ansvarsbeløb, dog mindst 5 mill. betalingsenheder. De fleste konventionsstater, heriblandt de nordiske lande, har foreskrevet en ansvarsbegrænsning på 75 mill. d.kr.

Efter den danske atomerstatningslov kan dog i særlige tilfælde fastsættes et lavere ansvarsbeløb, dog mindst 5 mill. regningsenheder. Det samme gælder i de andre nordiske lande.

De ansvarsbeløb for anlægsindehaveren, som gælder efter de nordiske love (75 mill. d.kr.), blev fastsat under hensyn til bl.a. det nordiske forsikringsmarkeds kapacitet. Dette marked kan nu dække ansvarsbeløb, som væsentligt overstiger 75 mill. d.kr. pr. ulykke.

Beløb på i hvert fald 200–250 mill. d.kr. kan således dækkes.

3. Tillægskonventionen trådte i kraft den 4. december 1974. Den er ratificeret af 9 lande: Danmark, Finland, Frankrig, Forbundsrepublikken Tyskland, Italien, Norge, Spanien, Storbritannien og Sverige. Konventionens formål er en civilretlig regulering af spørgsmål om erstatning af statsmidler ved katastrofeulykker. Efter tillægskonventionen udbetales der af statsmidler supplerende erstatning i det omfang, ansvarsbeløbet efter Paris-konventionen ikke er nok til fuld erstatning til de skadelidte. Erstatning kan højst udbetales med i alt 120 mill. betalingsenheder (ca. 900 mill. d.kr.) ved hver ulykke. Dette maksimumsbeløb inddeles i 3 trin. 1. trin udgøres af anlægsindehaverens civilretlige ansvar efter Paris-konventionen, som skal være dækket af forsikring eller anden økonomisk garanti. 2. trin udgøres af erstatningsbeløb mellem 1. trin og 70 mill. betalingsenheder (ca. 525 mill. d.kr.). Erstatning inden for dette trin betales af anlægsstaten. 3. trin udgør erstatningsbeløb mellem 70 og 120 mill. betalingsenheder. Også erstatninger inden for dette trin betales af statsmidler og tilvejebringes ved bidrag fra alle de konventionsstater, som har ratificeret tillægskonventionen. Denne indeholder nogle fordelingsregler, som bygger på hver stats bruttonationalprodukt og den samlede effekt af den pågældende stats atomanlæg.

På initiativ af de nordiske lande er spørgsmålet om en forhøjelse af ansvarsbeløbet i Paris-konventionen og maksimumsbeløbet i tillægskonventionen blevet rejst i NEAs ekspertkomité. I 1981 er der i NEAs ekspertkomité opnået enighed om ændringsprotokoller til såvel Paris-konventionen som tillægskonventionen. Grænserne for anlægsstatens ansvar (2. trin) foreslås under hensyn til inflationen forhøjet til 175 mill. betalingsenheder og det maksimale beløb (3. trin) til 300 mill. mill. betalingsenheder (ca. 2,1 mia d.kr.). Der er således tale om forhøjelser på ca. 250 pct. Der er derimod ikke foreslået nogen forhøjelse af anlægsindehaverens ansvar. Dette udelukker imidlertid ikke, at landene nationalt kan gennemføre forhøjelse af dette ansvar. Ændringsprotokollerne forventes vedtaget inden for OECD i løbet af kort tid.

Regeringen har til hensigt at tiltræde ændringsprotokollerne, når de vedtages. Med

[Justitsministeren]

henblik herpå vil der muligvis allerede i den kommende folketingsssamling blive fremsat forslag til lov om ændring af lov om erstatning for atomskader (nukleare skader), således at loven bringes i overensstemmelse med protokollerne. Man vil i forbindelse hermed søge gennemført en forhøjelse af beløbsgrænserne for anlægsindehaverens ansvar.

Det kan oplyses, at erstatningsspørgsmål i tilfælde af skader forvoldt af atomkraftværket i Barsebäck skal bedømmes efter den svenske lovgivning. Det er imidlertid efter det for justitsministeriet oplyste også den svenske regerings hensigt at foreslå en forhøjelse af ansvarsbegrænsningsbeløbene i den svenske lovgivning, når ændringsprotokollerne er vedtaget.

Spm. nr. 374

Til *miljøministeren* (4/3 82) af:

Waldorff (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at der med den produktionsgang, der har været på Kommunekemi i Nyborg, har været en reel risiko for eksplosion og giftudslip i forbindelse med indfyning af gift- og kemikalietromler?«

Begrundelse

Miljøstyrelsen har flere gange påpeget, at der var problemer med hensyn til tromle-indfyningen. Her tænkes dels på, at problemet har været rejst af miljøstyrelsen siden 1977, dels på, at miljøstyrelsen i september 1981 foreslog Kommunekemi en række ændringer af produktionsgangen, og endelig tænkes der på, at miljøstyrelsen i et brev torsdag den 19. februar 1982 har stillet krav om, at Kommunekemi fremkommer med en redegørelse for en ændring i den førte produktionsgang.

På baggrund af ovenstående kan det undre, at Kommunekemi har kunnet indrykke en annonce i *Fyens Stiftstidende* den 23. februar 1982 med en redegørelse fra miljøstyrelsen, hvoraf det fremgår, at pressens oplysninger om risiko for giftudslip og eksplosioner er fejlagtige.

Så længe Kommunekemis behandling af kemikalieaffald – bortset fra stikprøvekontrol – kun hviler på de afleverende virksomheders oplysninger, må man stille sig tvivlende over for Kommunekemis påstande.

Besvarelse (16/3 82):

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Miljøstyrelsen har ved besigtigelser på Kommunekemi i 1981 konstateret uregelmæssigheder ved indfyning af tromler i forbrændingsanlæg I, idet indfyning trods virksomhedens instrukser til de ansatte herom er sket af tromler med indhold, uden at spændlågene er fjernet eller løsnet.

Miljøstyrelsen har ikke – som anført i begrundelsen for spørgsmålet – ved tidligere besigtigelser konstateret disse uregelmæssigheder.

Det er miljøstyrelsens opfattelse, at der består en vis potentiel risiko ved indfyning af lukkede tromler indeholdende større mængder kemikalieaffald i forbrændingsanlæg.

Selv om risikoen må anses for lille, finder miljøstyrelsen, at man, såfremt selv en lille risiko kan nedbringes yderligere, bør træffe alle rimelige foranstaltninger hertil, jfr. § 2, stk. 2, sammenholdt med § 1, stk. 3, i miljøbeskyttelsesloven.«

Spm. nr. 375

Til *indenrigsministeren* (4/3 82) af:

Waldorff (VS):

»Vil ministeren redegøre for, hvordan de magistratstyrede kommuner typisk opdeler administrationen af på den ene side kommuneplanlægningen (den overordnede planlægning) og på den anden side lokalplanlægning og byggesagsbehandling?«

Begrundelse

Socialdemokratiet og de konservative i Københavns borgerrepræsentation forbereder et angreb på 4. magistratsafdeling, hvor man vil fratage byplanborgmester Villo Sigurdson arbejdet med lokalplanerne og byggetilladelserne. Dette skulle ske gennem en styrelsesvedtægtsændring for Københavns kommune.

Det forekommer indlysende, at en sådan ændring af styrelsesvedtægten må være begrundet i en rent saglig vurdering af det hensigtsmæssige i en given opdeling af administrationen. Ellers vil der være frit spillerum

[Waldorff]

for politisk magtmisbrug gennem et flertal for ændringer af styrelsesvedtægten, hvilket er et angreb på hele magistratsystem-tankegangen.

Det har derfor betydning, om den planlagte ændring i Københavns kommune har en sådan begrundelse.

Besvarelse (10/3 82):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Administrationen af kommuneplanlægningen (den overordnede planlægning) samt lokalplanlægningen og byggesagsbehandlingen er i magistratskommunerne fordelt således mellem magistratsafdelingerne, idet bemærkes, at der ved ordet »byggesagsbehandling« forstås kommunens funktion som bygningsmyndighed, medens udtrykket ikke dækker kommunens egne bygge- og anlægsopgaver:

Odense.

Under 1. afdeling, der forestås af borgmesteren, hører ansvaret for en samordnet løsning af kommunens planlægningsopgaver, herunder kommuneplanlægningen.

Under 2. afdeling hører udarbejdelse af forslag til kommuneplan og til lokalplaner, for begge plantypers vedkommende i samarbejde med magistratens 1. afdeling, samt byggesagsbehandling.

Aalborg.

Under 1. afdeling, der forestås af borgmesteren, hører den samordnede sektorplanlægning.

Under 2. afdeling hører udarbejdelse af forslag til kommuneplan og lokalplaner (samt regionplanforhold) samt byggesagsbehandling.

Indenrigsministeriet har i forbindelse med stadfæstelse af styrelsesvedtægten tilkendegivet, at det i vedtægten bør bestemmes, at ansvaret for en samordnet løsning af kommunens planlægningsopgaver, herunder kommuneplanlægningen, ligger i 1. afdeling, og at 2. afdelings udarbejdelse af forslag til kommuneplan skal ske i samarbejde med magistratens 1. afdeling.

Århus.

Under borgmesterens afdeling hører den økonomiske og overordnede fysiske planlægning (herunder ansvaret for kommuneplanlægningen).

2. afdeling varetager udarbejdelsen af forslag til kommuneplan i samarbejde med borgmesterafdelingen. Det er også 2. afdeling, som udarbejder forslag til lokalplaner samt varetager kommunens byggesagsbehandling.

København.

I Københavns kommune er fordeling af forretningerne mellem de enkelte magistratsafdelinger – som formentlig spørgeren bekendt –følgende:

Under overborgmesterens afdeling hører den overordnede fysiske planlægning.

Under 4. afdeling hører den del af den fysiske planlægning, som vedrører udarbejdelsen af lokalplaner, sanerings- og byfornyelsesplaner, samt byggesagsbehandling.

Ved indenrigsministeriets stadfæstelse af styrelsesvedtægter foretager ministeriet nok en vurdering af hensigtsmæssigheden af fordelingen af arbejdsområder mellem de enkelte magistratsafdelinger – i udvalgsstyrede kommuner mellem de forskellige udvalg. Men indenrigsministeriet må naturligvis lægge betydelig vægt på den enkelte kommunalbestyrelses eget skøn over, om en administrativ omlægning alt i alt bedømmes som hensigtsmæssig. Derfor er der også store variationer i den måde, landets kommuner fordeler forretningerne mellem udvalgene på, og som det ses af ovenstående, er der også forskel på fordelingen af arbejdsområderne i de enkelte magistratskommuner.

Spm. nr. 376

Til *miljøministeren (4/3 82)* af:

Waldorff (VS):

»Kan miljøministeren oplyse, om han har givet sit samtykke til, at Hovedstadsrådet har fastsat en senere frist for en kommuneplan for Københavns kommune end marts 1981?«

Begrundelse

Ifølge kommuneplanlovens paragraf 12 kan Hovedstadsrådet kun med miljøministerens samtykke fastsætte en senere frist end 2 år fra regionplanens godkendelse, til der fremsættes et forslag til kommuneplan.

Den 3. marts 1982 udtalte overborgmester Egon Weidekamp til Politiken, at Hovedstadsrådet har givet Københavns kommune

[Waldorff]

en sådan fristforlængelse. Spørgsmålet er så, om miljøministeren har givet sit samtykke hertil, og i givet fald med hvilken begrundelse. Det kan tilføjes, at regionplanen blev godkendt af den daværende miljøminister den 2. marts 1979, så der er allerede nu tale om en overskridelse for Københavns kommunes vedkommende på 1 år. Samtidig kan det oplyses, at langt de fleste omegnskommuner i hovedstadsregionen har fremlagt kommuneplaner eller forslag hertil eller er meget langt fremme med kommuneplanarbejdet.

Besvarelse 10/3 82):

Miljøministeren (Erik Holst):

Hvis en kommunalbestyrelse ikke inden 2 år efter godkendelsen af en regionplan, der omfatter kommunen, har offentliggjort et forslag til kommuneplan, kan amtsrådet henholdsvis Hovedstadsrådet med mit samtykke ifølge kommuneplanlovens § 12 fastsætte en frist, inden for hvilken kommunalbestyrelsen skal offentliggøre et sådant forslag. Det er således i første omgang op til Hovedstadsrådet, henholdsvis amtsrådene at afgøre, om man ønsker at gøre brug af muligheden i kommuneplanlovens § 12.

Planstyrelsen har over for mig oplyst, at Hovedstadsrådet med skrivelse af 5. maj 1981 til samtlige kommuner i hovedstadsområdet har meddelt, at Rådet ikke vil tage under overvejelse at bringe § 12 i kommuneplanloven i anvendelse under hensyn til, at Rådet har taget en beslutning om at foretage en vurdering af forudsætningerne for regionplanen. Der er således ikke fastsat nogen særlig frist for Københavns kommunes offentliggørelse af forslag til kommuneplan, og jeg er derfor heller ikke af Hovedstadsrådet blevet bedt om samtykke til en fristforlængelse for så vidt angår Københavns kommunes kommuneplan.

Spm. nr. 378

Til *ministeren for skatter og afgifter (5/3 82)* af:

Maisted (FP):

Finder ministeren, at det er muligt at gøre alle investeringer i dansk erhvervsliv og danske værdipapirer skattefri og give alle lige adgang til disse investeringer for at skaffe

risikovillig kapital til en lavere rente end den gældende markedsrente?»

Begrundelse

Den offentlige debat om PKAs skattefri investeringer uden begrænsninger bør sammenlignes med de restriktioner, alle andre institutioner og enkeltpersoner er bundet af.

Besvarelse (12/3 82):

Ministeren for skatter og afgifter (Lykketoft):

En generel fritagelse for beskatning af indtægter fra investeringer i dansk erhvervsliv og i danske værdipapirer kan hverken anses for rimelig eller hensigtsmæssig.

I begrundelsen for spørgsmålet omtales den skattefrihed, der gælder for afkast af værdipapirer, som tilhører Pensionskassernes Administrationskontor. Denne skattefrihed skal ses på baggrund af reglen i selskabsskatteovens § 3, stk. 1, nr. 11, hvorefter pensionskasser generelt er fritaget for beskatning.

Det forekommer indlysende, at almindeligt skattepligtige personer og selskaber beskattes af afkast fra værdipapirer m.v. efter de sædvanlige skattemæssige regler, ligesom tilsvarende udgifter – som f. eks. renteudgifter – er fradragsberettigede ved indkomstopgørelsen.

Imidlertid undersøges hele spørgsmålet om den skattemæssige behandling af renter af gæld m.v. for tiden i et udvalg, der er nedsat med forhenværende finansminister Thorkil Kristensen som formand, og udvalgets betænkning ventes afgivet i nær fremtid. I tilslutning til betænkningen vil regeringen i folketinget give en redegørelse herom, og redegørelsen vil desuden omfatte spørgsmålene om ændringer i reglerne om beskatningen af de selvstændige erhvervsdrivende samt spørgsmålet om en ændret beskatning af fonde.

Spm. nr. 382

Til *statsministeren (5/3 82)* af:

Ninn-Hansen (KF):

»Hvilke planer har regeringen med henblik på etablering af en fast forbindelse over Store Bælt?»

Begrundelse

[Ninn-Hansen]

En Storebæltsbro er en national opgave, som vi ikke vedblivende kan forsømme. I løbet af kort tid vil den nye Storstrømsbro være færdig, og det vil formentlig sætte pres på den af andre skandinaviske lande ønskede brobygning videre sydpå. Så har vi opdelingen. Ikke mindst grænselandet vil blive ramt. Allerede i begyndelsen af 1960erne fremsatte det konservative folkeparti forslag om en privat finansiering af en Storebæltsbro. Senere i 1960erne optog andre partier tanken om at bygge broen snarest. En lov om Storebæltsbroen blev vedtaget i 1978, men udskudt ved SV-regeringens dannelse. Herefter er broen lagt i mølpose. Fra konservativ side har vi imidlertid flere gange – og senest sidste efterår – rejst spørgsmålet om en fast forbindelse over for regeringen. De seneste tilkendegivelser fra bl. a. den socialdemokratiske formand for trafikudvalget tyder på, at der nu også er en vågnende erkendelse i de socialdemokratiske rækker. Det er kun naturligt, bl. a. fordi den beskæftigelsesmæssige og økonomiske situation gør det rimeligt at satse på et sådant nationalt projekt af meget stor betydning og værdi fremfor stribevis af kunstfærdige beskæftigelsesprojekter. Hertil kommer, at der er mange finansieringsmuligheder, som ikke vil belaste de offentlige budgetter. Det offentlige går i dag ind på mange områder, hvor den private sektor tilsidesættes, men det offentlige har endnu ikke påtaget sig den centrale opgave, som en Storebæltsforbindelse ville være.

Der har inden for den seneste uge af socialdemokratiske medlemmer været fremsat forskellige udtalelser, som kalder på, at statsministeren nu som regeringens leder sætter diskussionen på plads og forhåbentlig med en positiv udtalelse om, at regeringen er venligt indstillet over for Storebæltprojektet.

Besvarelse (15/3 82):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Ved årsskiftet 1982-83 agter ministeren for offentlige arbejder at afgive en redegørelse i folketinget om den fremtidige afvikling af trafikken mellem Øst- og Vestdanmark. Forskellige undersøgelser er sat i værk med henblik på denne redegørelse. Folketinget vil i den forbindelse få lejlighed til også at drøfte spørgsmålet om en fast forbindelse over Store Bælt. Regeringen har ikke til hensigt at

foretage noget, der foregriber folketingets drøftelse.

Beslutningen om at udskyde Storebæltsprojektet blev som bekendt truffet i efteråret 1978 og gik ud på en udskydelse i 4-5 år. Når regeringen sigter mod at afgive en redegørelse ved dette års slutning, er dette således i nøje overensstemmelse med den af folketinget accepterede beslutning.

Spm. nr. 383

Til *ministeren for skatter og afgifter (5/3 82)* af:

Maisted (FP):

»Ministeren bedes oplyse, hvorvidt »Multi-Data« har mulighed for at »trække« oplysninger om folk, der får udbetalt deres løn via dette system, fra f. eks. skattevæsen o. lign.«

Begrundelse

I tre konkrete tilfælde har lønmodtagere, der modtager indtægt via »Multi-Data«, været ude for, at deres fradrag fra hovedkortet er benyttet også i forbindelse med bikortet, således at fradraget altså er brugt to gange. Dette er sket, til trods for at »Multi-Data« ikke har fået oplyst de pågældendes fradragsbeløb fra hverken hovedarbejdsgiveren eller lønmodtagerne selv og deres hovedindtægt ikke udbetales via »Multi-Data«.

Besvarelse (15/3 82):

Ministeren for skatter og afgifter (Lykketoft):

Multi-Data, der foretager indeholdelse af A-skat på den indeholdelsespligtiges vegne, modtager fra skattemyndighederne oplysninger, der ellers fremgår af skattekortet, bikortet og frikortet.

Dette sker i henhold til kildeskattelovens § 48, stk. 8, hvorefter skattemyndighederne kan meddele den indeholdelsespligtige de nævnte oplysninger.

De almindelige regler for den indeholdelsespligtiges opbevaring af hovedkortet gælder dog også, når den indeholdelsespligtige benytter sig af Multi-Data. Fradrag efter hovedkortet forudsætter således, at den indeholdelsespligtige har kortet i sin besiddelse. Dette er understreget i den vejledning, som Multi-Data udsender til de indeholdelsespligtige, der benytter sig af ordningen.

Spm. nr. 385

Til *arbejdsministeren* (5/3 82) af:

Henning Andersen (KF):

»Vil ministeren tage initiativ til at ændre reglerne for at modtage arbejdsløshedsunderstøttelse, når en lønmodtager i meget begrænset omfang giver sin ægtefælle en håndsrekning i dennes virksomhed?«

Begrundelse

Vi har i de seneste dage oplevet flere eksempler, der viser, at reglerne kan virke særdeles uhensigtsmæssigt og måske endda afholde interesserede fra at oprette selvstændig virksomhed. Ministeren bør derfor overveje, om der kan ske en ændring, uden at dette fører til, at mulighederne for misbrug øges.

I et konkret eksempel har en kvindelig lønmodtager fået at vide, at hun hverken kunne regne med støtte fra arbejdsløsheds-kassen eller fra de selvstændige, fordi ingen accepterede hende. En sådan situation forekommer umiddelbart urimelig, og ministeren må derfor klarlægge reglerne.

Besvarelse (12/3 82):

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Arbejdsministeriet har i anledning af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra arbejdsdirektoratet, som har oplyst, at der efter direktoratets opfattelse ikke kan opstå en sådan situation, at et medlem, der deltager i driften af sin ægtefælles selvstændige virksomhed, hverken kan opnå medlemskab i en arbejdsløshedskasse for lønmodtagere eller en arbejdsløshedskasse for selvstændige erhvervsdrivende.

Efter direktoratets opfattelse hænger spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende kan få udbetalt arbejdsløshedsdagpenge, derimod sammen med spørgsmålet om arten og omfanget af deltagelsen i virksomheden. Er der alene tale om medvirken af spredt og tilfældig karakter og i beskedent omfang, vil denne medvirken ikke udelukke pågældende fra at modtage dagpenge, men vil medføre fradrag i dagpengene. Mere varig deltagelse i ægtefællens virksomhed vil efter direktoratets opfattelse normalt medføre, at virksomheden anses for drevet af ægtefællerne i forening,

således at pågældende udelukkes fra dagpenget, så længe deltagelsen varer.

Det skal endelig oplyses, at arbejdsdirektoratet for øjeblikket er i færd med at udarbejde en ny bekendtgørelse om retten til arbejdsløshedsdagpenge for medlemmer, som har bibeskæftigelse ved selvstændig virksomhed. Bekendtgørelsen forventes at foreligge i løbet af et par måneder.

Spm. nr. 392

Til *arbejdsministeren* (8/3 82) af:

Mimi Stilling Jakobsen (CD):

»Vil ministeren overveje et særtilbud til unge ledige gående ud på, at hver ung af arbejdsformidlingen får betalt f. eks. 3 indrykninger af jobansøgninger i en avis i den pågældendes område?«

Begrundelse

I den netop gennemførte »Jeg søger job-kampagne« i Berlingske Tidende er der foreløbig opnået følgende positive resultater: I den første uge havde 504 unge under 25 år skrevet deres ansøgninger, og 181 (eller 36 pct. af samtlige) fik en henvendelse om jobtilbud. At det var relevante job, de fik tilbudt, fremgår af det faktum, at 116 (eller 24 pct. af samtlige) tog imod det job, de fik tilbudt. De unge jobsøgende havde i gennemsnit været ledige i 4-6 måneder, og deres gennemsnitsalder var 19 år. I den anden uge forsøgte 550 unge at få job (95 var gengangere fra ugen før, og 19 pct. af dem fik job i andet forsøg). Antallet af henvendelser var lidt mindre i uge 2, men dog stadig meget højt. I alt 31 pct. af alle ansøgere fik tilbudt job denne gang. 69 pct. af de unge, som fik tilbudt job, tog imod det tilbudte job. De to undersøgelser dokumenterer efter spørgerens mening, at det kan betale sig for de unge selv at forsøge at skaffe sig et arbejde, og det burde få arbejdsministeren til at overveje, om jobsøgning via annoncer ikke kunne nedbringe arbejdsløshedstallet drastisk.

Besvarelse (12/3 82):

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Arbejdsministeriet har indhentet en udtalelse fra arbejdsdirektoratet, der har oplyst følgende:

[Arbejdsministeren]

»Ideen om at lade unge annoncere gratis via AF i en avis i pågældende lokalområde kan virke god ud fra en umiddelbar betragtning, og direktoratet vil ikke afvise, at der på helt kort sigt kan opnås en vis beskæftigelsesvirkning for de unge som resultat af en sådan »annoncekampagne«.

Såfremt annonceringen bliver et fast indslag i enhver avis for et meget stort antal unge over et længere tidsrum, som der lægges op til med spørgsmålet, er det imidlertid tvivlsomt, om der kan opnås en større beskæftigelsesvirkning for de unge på denne måde, end der til enhver tid vil kunne opnås ved at opfordre arbejdsgivere til at henvende sig til AF om ansættelse af en ung ledig.

Med hensyn til resultaterne fra »Jeg søger job-kampagne« i Berlingske Tidende, skal man endvidere gøre opmærksom på, at det positive udfald af de unges jobsøgning via annoncering i pressen ikke nødvendigvis er ensbetydende med, at efterspørgslen efter arbejdskraft øges. Man må således antage, at arbejdsgivere, der har et aktuelt arbejdskraftbehov, under jobkampagnen har rettet henvendelse til de unge via Berlingske Tidende fremfor at efterspørge de unges arbejdskraft på anden vis. Dette vil alt andet lige betyde, at der ikke med sikkerhed er sket en forøgelse af beskæftigelsen af unge. Resultatet kan blot være, at de unge, der har benyttet sig af annonceringsmulighederne, er kommet i beskæftigelse, mens andre unge, der f. eks. er tilmeldt AF som arbejdssøgende, stadig er uden job.

Ligeledes må direktoratet påpege, at det forhold, at en stor del af de unge ifølge resultaterne fra job-kampagnen accepterede jobtilbuddet fra arbejdsgiverne, ikke nødvendigvis er ensbetydende med, at der er tale om relevante job, de unge fik tilbudt. Så længe undersøgelsen ikke fortæller noget om f. eks. ansættelsesforholdenes varighed samt andre mere kvalitative sider af jobbene, kan dette forhold lige så vel være udtryk for, at de unge under hensyn til den store arbejdsløshed er villige til at acceptere et for den enkelte person såvel relevant som irrelevant job.

Med hensyn til besættelsen af ledige job kan direktoratet oplyse, at den officielle arbejdsformidlingsstatistik viser, at af de i alt ca. 122.000 nyanmeldte ledige stillinger i 1981 blev ca. 112.500 af stillingerne, svarende

til godt 92 pct., besat. Ifølge resultaterne fra jobkampagnen i Berlingske Tidende blev i den første uge 116 af de i alt 181 tilbudte stillinger besat, dvs. ca. 64 pct. Dette viser, at den offentlige arbejdsformidling alt andet lige formidler arbejde med endnu større succes end jobsøgningskampagnen via annoncer i Berlingske Tidende.

Til spørgsmålet om, at hver ung af arbejdsformidlingen får betalt f. eks. 3 indrykninger af jobannoncer i en lokal avis, finder direktoratet, at en individuel annoncering for den enkelte arbejdssøgende med en beskrivelse af personens kvalifikationer ikke er realistisk, dels på grund af det store antal unge ledige, dels fordi opgaven er alt for omkostningskrævende sammenholdt med, at resultatet af en sådan formidlingsaktivitet er meget usikkert.

Til orientering kan dog oplyses, at AF har gennemført forskellige kampagner, der også har inkluderet annoncering, hvor man for bestemte grupper, f. eks. unge arbejdsløse og uddannelsessøgende, henvender sig til arbejdsgivere for at gøre dem opmærksomme på udbudet af ledig arbejdskraft.

Ligeledes kan det oplyses, at AF-medarbejdere i henhold til a-lovens § 19 a regelmæssigt foretager virksomhedsbesøg, hvor AF-medarbejderne i forbindelse med spørgsmålene om virksomhedens eventuelle arbejdskraftbehov oplyser om den ledige arbejdskraft, der er tilmeldt på AF.«

Til denne udtalelse kan arbejdsministeriet henholde sig.

Spm. nr. 397

Til *industriministeren* (8/3 82) af:

Ole Bernt Henriksen (KF):

»Vil ministeren supplere det af ministeren nedsatte andelslovudvalg med en repræsentant for andelsforsyningsselskaberne?«

Begrundelse

Andelsforsyningsselskaberne adskiller sig så væsentligt fra andre andelsforetagender – bl. a. derved at de allerede er underkastet lovgivning – at det må være rimeligt, at de repræsenteres i udvalget.

Besvarelse (15/3 82):

Industriministeren (Erling Jensen):

Når hr. Ole Bernt Henriksen henviser til, at andelsforsyningsselskaberne adskiller sig væsentligt fra andre andelsforetagender bl. a. derved, at de allerede er underkastet lovgivning, skal jeg gøre opmærksom på, at lov om elforsyning vedrører de forsynings- og bevilgningmæssige og ikke de selskabsorganisatoriske forhold.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at andelsselskabsudvalget foruden formanden, der er udpeget af mig, består af 15 medlemmer, hvoraf 5 repræsenterer forskellige ministerier, medens resten repræsenterer i alt 14 erhvervsorganisationer.

Ved overvejelserne om udvalgets sammensætning lagde jeg megen vægt på, at udvalget fik en så bred sammensætning, at de berørte organisationer og myndigheder repræsenteres i udvalget. At jeg har tillagt andelsbevægelsen en særlig vægt i udvalgsarbejdet fremgår af, at flere af andelsbevægelsens organisationer er repræsenteret af hvert sit medlem i udvalget.

Samtidig har jeg dog af hensyn til udvalgets arbejde måttet begrænse antallet af medlemmer i udvalget, og en række organisationer har af denne grund måttet udpege et antal medlemmer i fællesskab. Alligevel består udvalget af i alt 16 medlemmer, og allerede dette antal er efter min opfattelse betænkeligt stort.

Jeg kan derfor ikke efterkomme anmodningen om at supplere udvalget med yderligere et medlem som repræsentant for andelsforsyningsselskaberne.

Jeg føler mig imidlertid overbevist om, at udvalget, såfremt der opstår spørgsmål, der er specielle for enkelte sektorer, vil tage kontakt med repræsentanter for disse for at få belyst sektorenes særlige forhold. Jeg kan tilføje, at jeg har orienteret udvalget om mit svar.

Spm. nr. 401

Til *energiministeren* (9/3 82) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Vil ministeren offentliggøre den rapport om bl. a. private energianlæg, der ifølge Aarhus Stiftstidende for søndag den 7. marts er udarbejdet?«

Begrundelse

Ifølge Aarhus Stiftstidende for søndag den 7. marts er der udarbejdet en rapport om private energianlæg sidste efterår.

I artiklen i Aarhus Stiftstidende hævdes det, at rapporten ikke blev offentliggjort efter direkte indgriben fra ministerens side af hensyn til planlægningen med naturgasforsyningen.

Da rapporten – stadig ifølge Aarhus Stiftstidende – indeholder en gennemgang af forskellige forsøg med anden energiforsyning end den nu kendte og planlagte, har den interesse for den standende energidebat.

Besvarelse (10/3 82):**Energiministeren (Poul Nielson):**

I besvarelse af ovennævnte spørgsmål skal jeg henvise til energistyrelsens pressemeddelelse af 9. marts 1982 til Ritzaus Bureau, hvori energistyrelsen bemærker følgende:

»Den i artiklen omhandlede rapport er et katalog over en række projekter til udnyttelse af vedvarende energi. Rapporten blev bestilt af energistyrelsen i foråret 1981. Rapporten blev modtaget i energistyrelsen i slutningen af oktober 1981 og forelå således ikke, da energiministeren den 17. september 1981 havde et møde om varmeplanlægning med et antal medarbejdere i energistyrelsen. Energiministeren har ikke modtaget rapporten, før end han g.d. rekvirerede den i anledning af den nævnte artikel. Energiministeren har ikke på noget tidspunkt nedlagt forbud mod rapportens udsendelse eller videregivelse.

Rapporten var bestilt af energistyrelsen til intern orientering med henblik på generel varmeplanlægning i områder, som hverken skal forsynes med kraftvarme eller naturgas. Energistyrelsen påtænker at udsende eller omtale rapporten sammen med øvrigt materiale, som forberedes med henblik på iværksættelsen af den generelle varmeplanlægning i kommuner og amter. Iværksættelsen af denne proces er imidlertid blevet forsinket på grund af andre hastende opgaver vedrørende kraftvarme og naturgas. Rapporten indeholder ingen hemmeligheder og er til rådighed for enhver interesseret, men findes kun i et yderst begrænset oplag.«

Rapporten »Vedvarende energi i varmeplanlægningen« kan i det omfang, oplag findes, rekvireres i energistyrelsen, Landemær-

[Energiministeren]

ket 11, 1119 København K. Tlf.: (01)
92 67 00.

(Beslutningsforslag nr. B 40. Fremsat 26/2
82).

Bortfaldet spørgsmål:

Spm. nr. 415

Forslaget sættes til forhandling.

Formanden:

Medlem af folketinget Karen Højte Jensen har meddelt mig, at hun ønsker at tage sit den 10. marts 1982 indleverede spørgsmål til undervisningsministeren (nr. 415) vedrørende beslutningen om, at akademikere over 25 år ikke skal have lov til at påbegynde en videregående uddannelse, tilbage:

Spørgsmålet, der herefter er bortfaldet, var sålydende:

Til undervisningsministeren af:

Karen Højte Jensen (KF):

»Med hvilken begrundelse har ministeren besluttet, at akademikere over 25 år ikke skal have lov til at påbegynde en videregående uddannelse?«

Skriftlig begrundelse

Der er med beslutningen om at udelukke akademikere over 25 år taget hul på en helt ny og diskriminerende form for adgangsbegrænsning.

Beslutningen vil især ramme hårdt blandt kvinder, som har fået børn i en tidlig alder og derfor først senere beslutter sig for en videre uddannelse. Samtidig bliver alle unge nu tvunget til at vælge uddannelse og levevej på et meget tidligt tidspunkt, for hvis de senere fortryder, er fælden klappet i.

Det vil på lidt længere sigt få meget alvorlige konsekvenser for uddannelsesniveaet i Danmark, at der ikke længere skal være mulighed for at erhverve flere videregående uddannelser. Forskningen og erhvervslivet vil meget hurtigt komme til at mærke dette.

På denne baggrund anmodes ministeren om at redegøre for sin begrundelse for denne beslutning.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om en udvidelse af naturgasprojektet.

Forhandling

Mette Groes (S):

Der er flere grunde til, at det er en god idé at udvide naturgasprojektet til det midt-nordjyske område.

For det første øger det landets forsyningsmæssige sikkerhed, vi bliver mindre afhængige af at skulle importere energi fra et til tider meget uroligt og sårbart verdensmarked, vi øger vor selvforsyningsgrad.

For det andet gavner vi betalingsbalancen, et argument, der vejer tungt på et tidspunkt, hvor underskuddet andrager 12,8 mia kr. og nettoenergiimporten beløber sig til 25,8 mia kr.

For det tredje betyder det større beskæftigelse. Projektudvidelsen er beregnet til at udløse 5.000 mandårs beskæftigelse, og det er en kærkommen håndsrækning til et område tyntet af arbejdsløshed.

For det fjerde øger det rentabiliteten i det samlede naturgasprojekt. Det betyder noget for den enkelte borger, for det er klart, at jo større udnyttelsesgrad, jo lavere pris for forbrugeren.

Derfor er der god grund til at gennemføre beslutningen. Den er saglig og fornuftig. Alligevel ved vi, at forslaget vil møde en række indvendinger fra partier, der er modstandere af naturgasprojektet.

Det første spørgsmål, vi møder, vil være: hvad med udnyttelsen af spildvarmen? Skal det ikke finde sted? Jo, det skal det. Det er nemlig ikke tanken, at naturgassen skal udkonkurrere spildvarmen. Tværtimod er det stadig hensigten, at spildvarmen skal udnyttes overalt, hvor det kan lade sig gøre.

Det næste spørgsmål, vi vil møde, er, om vi ikke vil tjene mere ved at sælge naturgassen til udlandet. Det fremgår klart af EP 81, at det vil vi ikke, og jeg citerer side 40 i »Status for Naturgasprojektet«, i bilag 1 til EP 81, hvor der står:

»De gennemførte beregninger viser, at den samfundsøkonomisk mest fordelagtige afsætning af gassen sker på det danske marked. Det bedste resultat inden for dette marked